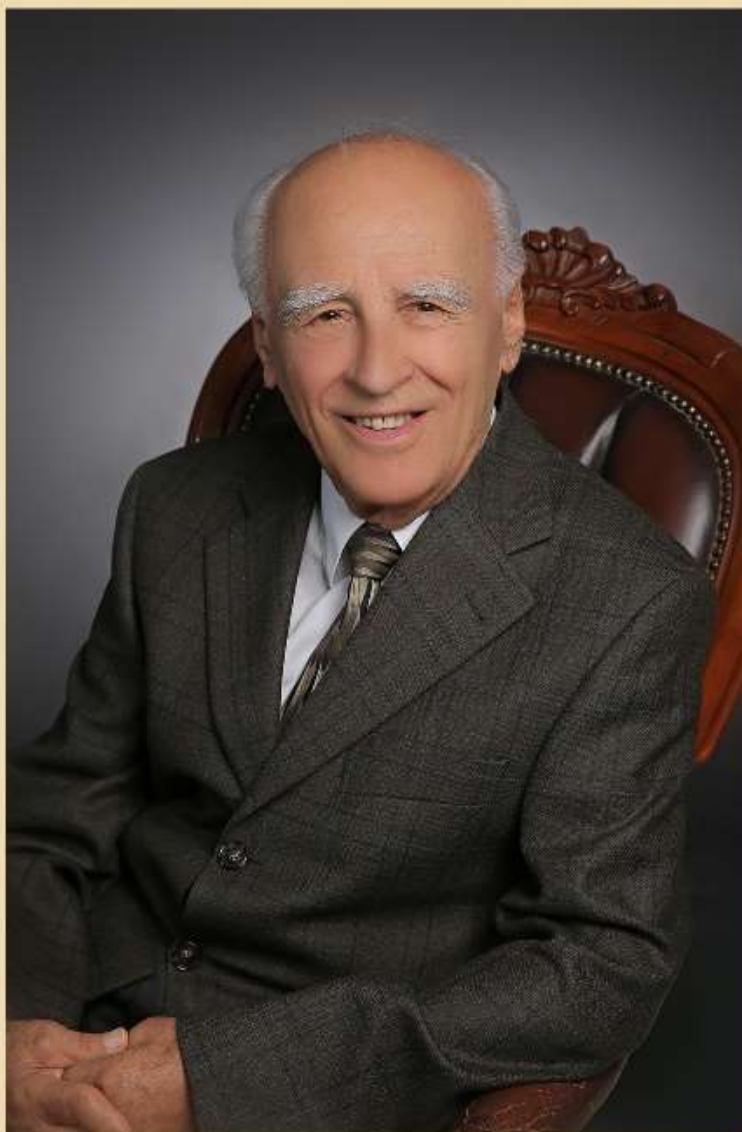

*„A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, hitemet megtartottam.”
(Pál apostol második levele Timóteushoz)*

(1933-2020)

*Dr. Koncz József Emlékkonferencia
2020.09.16.*

Ezzel az összeállítással célunk az Emlékkonferencián elhangzottak nyomtatott formában való megjelenítése és megőrzése, annak érdekében, hogy az elhangzott bölcsődetörténeti tartalomhoz minél többen hozzáférhessenek.

BDDSZ Ügyvivő Testülete

Tartalomjegyzék

I. BEVEZETŐ	4
II. AZ EMLÉKKONFERENCIA	5
1. MEGNYITÓ - Szűcs Viktória, BDDSZ elnök.....	5
2. KÖSZÖNTŐK	7
2.1. Hegedűsné Végvári Katalin, MBE elnök köszöntője	7
2.2. Szűcs Viktória, BDDSZ elnök köszöntője	8
2.3. Vokony Éva, a BMA titkára köszöntője	11
3. ELŐADÁSOK	13
3.1. Dr. Koncz József tevékenysége a bölcsődei ellátás fejlődése, szakmaisága terén, illetve a szakmai és érdekképviseleti szervezetek megalakításában és az érdekképviseleti munkában – Mester Jánosné, BDDSZ tiszteletbeli elnök ..13	
3.2. Mit adott nekem a bölcsőde – Gyuris Gabriella, BDDSZ ügyvivő	28
3.3. Dr. Koncz József szerepe a gondozónői hivatás múltjában és jelenében, lehetséges jövőkép – Péntek Ágnes, MBE alelnök	33
3.4. Főorvos Úr tevékenysége a kisgyermeknevelők képzettségi szintjének emeléséért – Dr. Nyitrai Ágnes, SZIE Kaposvári Kampusz, főiskolai tanár ..	38
4. PÁLYATÁRSÁK GONDOLATAI	45
4.1. Emlékezés Dr. Koncz József főorvosra – Kissné Kasza Irén gondolatai Bálint Klára BDDSZ ügyvivő tolmácsolásában.....	45
4.2. A Bölcsődei szakmai iránti elkötelezettsége példaértékű – avagy szerinte milyen a jó bölcsőde? – Pósfai Ferencné, Gyöngyi gondolatai Bálint Klára tolmácsolásában	47
4.3. A bölcsődék szolgálatában – Zámbó Lajosné Böbe gondolatai Péntek Ágnes tolmácsolásában	49
5. Dr. Koncz József emlékére kiírt pályázat nyertesei	51
6. AZ EMLÉKKONFERENCIA VIDEÓI:	55

I. BEVEZETŐ

2020. március 22. napján megrendüléssel és mély fájdalommal búcsúztunk Dr. Koncz Józseftől (1933.06.16. – 2020.03.22.), aki egyszemélyben a Szolnoki Bölcsődei Igazgatóság nyugalmazott igazgató főorvosa, a Magyar Bölcsődék Egyesülete és a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete tiszteletbeli elnöke is volt.

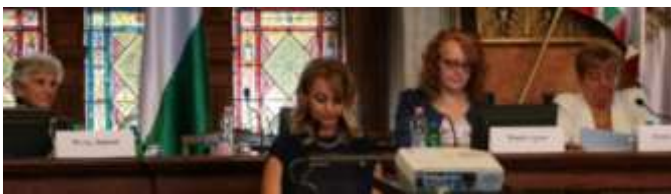
Tiszteletére emlékkonferenciát szerveztünk 2020. szeptember 16-án – a koronavírus járvány miatt – az előadók és a szervezők személyes jelenlétével, amely élő közvetítés mellett valósult meg az Újvárosháza patinás dísztermében, Budapesten.

Újvárosháza patinás díszterme

Az esemény a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete, a Bölcsődei Múzeum Alapítvány és a Magyar Bölcsődék Egyesülete közös szervezésében valósult meg.

II. AZ EMLÉKKONFERENCIA

1. MEGNYITÓ - *Szűcs Viktória BDDSZ elnök*

Tisztelettel és szeretettel köszöntöm a Dr. Koncz József Emlékkonferencia résztvevőit. Szűcs Viktória vagyok a BDDSZ elnöke, és az a megtiszteltetés ért, hogy Scheer Ferencné, Évával a Bölcsőde Múzeum Alapítvány kuratóriumi elnökével vezethetem le a mai megemlékezést, amelyet itt eme méltó helyen a budapesti Újvárosháza dísztermében tarthatunk meg a főváros jóvoltából.

A szervezők nevében tisztelettel és szeretettel köszöntöm és bemutatom az előadóinkat:

- Mester Jánosné, Juditot a BDDSZ korábbi elnökét, ill. tiszteletbeli elnökét
- Péntek Ágnes, a Magyar Bölcsődék Egyesülete alelnökét
- Dr. Nyitrai Ágnes, a SZIE Kaposvári Kampusz, főiskolai tanárát.

Köszöntöm távollétében az emlékkonferenciát élőben követő családot, Főorvos Úr feleségét Dr. Koncz Józsefné, Dr. Técsy Margitot, lányát Dr. Koncz Edinát és fiát Dr. Koncz Józsefet.

Köszöntöm a jelen lévő Villányi Györgyné, Jutkát a Magyar Pedagógiai Társaság ügyvezető elnökét, és egyben a Kisgyermeknevelési Szakosztály elnökét.

Köszöntöm a megjelent vendégeket, a szervezőtársakat. Külön köszöntöm távollétében Vokony Évát, aki az előkészítő munkálatokban és a szervezésben oly sokat dolgozott.

Köszöntöm az élő közvetítés valamennyi nézőjét, akik a járványhelyzet miatt nem tudnak személyesen jelen lenni.

Sajnos a tavaszi veszélyhelyzet időszaka alatt 2020. március 22-én 87 éves korában eltávozott közülünk szakmánk kiemelkedő alakja Dr. Koncz József, a BDDSZ és a MBE alapítója, tiszteletbeli elnöke.

Az emlékkonferencia szervezése már akkor felmerült, amikor értesültünk Főorvos Úr haláláról, a veszélyhelyzet elmúltával kiválasztottuk szeptember 16-át, a konferencia megtartására, bízva abban, hogy a pandémia második hulláma még nem fog érződni. Eredetileg 130-an regisztráltak be a mai rendezvényre, amit sajnos a fertőzöttségi adatok emelkedése miatt – a megerősítést kérő visszajelzések, illetve szervezők döntésének megfelelően – csak nagyon szűk körben élő közvetítés mellett tartunk meg. De bízunk abban, hogy az élő közvetítéssel még több régi és jelenlegi bölcsődei dolgozóhoz eljutnak a mai konferencia előadásai, üzenetei.

A megnyitóbeszédem végén szeretném azon személyeket is megemlíteni, akik a Főorvos Úrral együtt munkálkodtak évtizedekig, de koruk, és egészségi állapotuk miatt nem tudtak volna egyébként sem személyesen jelen lenni a konferencián, bár nagyon szerettek volna.”

2. KÖSZÖNTŐK

2.1. Hegedűsné Végvári Katalin – MBE elnök köszöntője

Péntek Ágnes, MBE alelnök tolmácsolásában

„Tisztelt Emlékkonferencia! Tisztelt Jelenlevők!

Sajnálatos, hogy a pandémiás helyzet miatt nem tudok személyesen jelen lenni a Dr. Koncz József Főorvos Úr emlékére szervezett konferencián.

Szeretném azonban kifejezni tisztelem munkássága iránt, és együttérzésem a család felé. Távozása

nagy veszteség a családnak és a bölcsődei ellátásnak is, hiszen Főorvos Úr rengeteget tett azért, hogy a szakmánk ma itt tart.

A Magyar Bölcsődék Egyesülete létrejött is egy ilyen kezdeményezésnek köszönhető, mert 1996. július 10.-én azért alakult meg, hogy a szakmai érdekviselet még inkább biztosított legyen, hogy a bölcsődei szakma, ezáltal a gyermek érdekeit képviselni tudja.

Küzdelmes és nehéz évek jellemezték a megalakulás, működés kezdeti időszakát. Ezért is volt megtisztelő számomra, hogy amikor nyugállományba vonult, Főorvos Úr engem ajánlott a Magyar Bölcsődék Egyesületének vezetésére. Egy jól működő, stabil szervezetet vettem át, amelyet azóta is, immár 15 éve felelőséggel, a lerakott alapokra tovább építkezve, eredményesen irányítok.

A mai napon szakmánk meghatározó, karizmatikus egyéniségére emlékezünk, felidézzük a közösen megélt évek történéseit. Visszanézünk, megállunk és fejet hajtunk, mert valamennyi bölcsődei dolgozó számára példaértékű az a tevékenység, amellyel ő hozzájárult hivatásának fejlődéséhez, megújulásához.

Számtalan olyan együtt munkálkodás élményét tudnám most felsorolni, amelynek eredménye nagy jelentőségű a bölcsődei ellátás fejlesztésében, de most nem ez a tisztem, hanem hogy a Magyar Bölcsődék Egyesülete és a magam nevében is kifejezzem, hogy Dr. Koncz József Főorvos Úr emlékét tisztelettel megőrizzük.”

2.2. Szűcs Viktória - BDDSZ elnök köszöntője

„Szeretettel köszöntöm a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete nevében az Emlékkonferencia résztvevőit és nézőit! Megkülönböztetett tisztelettel a szakszervezetünk tagjait!

A BDDSZ elnökeként megtiszteltetésnek éreztem, hogy köszöntőt mondhatok és tiszteleghetek a bölcsődei szakma kiemelkedő személyisége előtt.

Rendhagyó köszöntővel készültem, amely a közös élményeinket, pillanatainkat idézi fel. Remélem, hogy ki fog derülni, hogy mit jelent számomra Dr. Koncz József munkássága, szakmai, szellemi hagyatéka.

2006-ban, én már abban az időben ismertem meg főorvos urat, amikor nyugdíjba ment és átadta az Egyesület vezetését utódjának, Katinak.

Elnökké választásomkor is jelen volt, biztatott és segítőkész kezet nyújtott. A múltban történtek részletes ismertetése mellett, megjegyezte: *„Vikikém, mindig jó az öreg a háznál. Azt mondta, ha bármire szükségem van, csak hívjam nyugodtan.”*

Rendszeresen meghívtuk, és amikor csak tudott és egészsége is engedte, részt vett az a BDDSZ értekezletein, kongresszusain. Gondolatait, javaslatát mindig nagy áhítattal hallgatták a küldöttek.

Személy szerint engem is sokat segített. Átsegített például 2008-ban az első híradó interjú felvételén, amikor a túltöltött bölcsődékről érdeklődött a sajtó. Tanácsaival segített, hogy mit tegyek, hogy a nyilatkozatom hiteles legyen.

Emlékszem, amikor örömmel értesítettem, hogy a főiskolai szak engedélyezése zöld utat kapott az akkreditációs bizottságnál 2008-ban. Az öröme mellett azt válaszolta: *„Vikikém, tudja, hogy mennyit dolgoztunk mi Jutkával és többekkel a szakmában egy saját főiskolai szakért? Kb. 20 évet! Boldog vagyok, mert ezt megélhettem. Remélem, hogy a bölcsődék elnyerik azon helyüket a társadalomban, amit megérdemelnek!”*

Ott ültünk egymás mellett a BDDSZ 20. Jubileumán, 2009. december 1-jén a METESZ székházban (Bp., Kossuth tér), amikor Dr. Gulyás Kálmán egykori helyettes államtitkár – az egy héttel korábbi Alkotmány utcai petíció átadás kíséretében zajló önálló BDDSZ tüntetést követően – bejelentette, hogy április 21.-ét a Bölcsődék Napjaként el fogják ismerni miniszteri rendeletben. Rendkívül boldog volt a hír hallatán Főorvos Úr, de megjegyezte ugyanakkor, hogy egyáltalán nem örül a 2010-től bevezetésre kerülő csoportlétszám emelésnek. Kérte a helyettes államtitkárt, hogy gondolják át a döntést.

2010. április 21.-én az első hivatalos Bölcsődék Napján külön levélben köszöntötte – a BDDSZ honlapján keresztül – a szakma jelenlegi és régi dolgozóit.

Nem győzte hangsúlyozni Főorvos Úr, hogy mennyire fontosnak tartja, hogy erős szakszervezete legyen a bölcsődei szakmának, mert ha elveszíti a tagságát, elveszíti a befolyásolási képességét is a terület. Emellett az egyesülettel való közös fellépéseket szorgalmazta.

De emlékszem arra is, amikor 2010 januárban Főorvos Úr kezdeményezésére, kezünkben a Dr. Sólyom László köztársasági elnök felkérésére, a Bölcsék Tanácsa által készített, *Szárny és Teher* c. szakértők által készített oktatás fejlesztéséről és a korrupció visszaszorításáról szóló javaslatokat tartalmazó könyvvel – melynek Villányi Györgyné Jutka is társszerzője –, megkerestük a képviselői irodaházban az oktatási kabinet illetékeseit, ill. az akkori oktatásügyért felelős államtitkárt. Hosszasan érveltünk amellett, hogy miért fontos a bölcsőde, illetve, hogy nem hároméves korában születik meg a gyermek, ezért az átalakítások során szükség lenne, ha a gyermeki tanulási folyamatot, azaz a gyermek nevelését, gondozását, majd oktatását egy rendszerben kezelné a jogalkotó, ennek pedig legmegfelelőbb rendszere az oktatásügyhöz való tartozás lenne. Ma is előttem volt, hogy Főorvos Úr a tárgyalások során mennyire lelkes volt és határozott. Utólag érezhető volt, hogy a minisztériumban valamit elindítottunk, ami a belső államigazgatási útvesszők során az ügy végül elaludt.

Illetve emlékszem arra a telefonomra, amikor 2015-ben boldogan értesítettem, egy őszi rendezvényen megtartott miniszteri bejelentést követően, hogy a diplomás kisgyermeknevelőket beemelik a

pedagógus életpályába 2016-tól. Kitoró öröme mellett, rögtön kérdezte, hogy *„És azt nem mondta a miniszter, hogy egyúttal a bölcsődéket is beemelik az oktatásba?”*

Szakirányú főiskola, Bölcsődék Napja, pedagógus bértábla szerinti anyagi elismerés – talán ezek voltak a legfontosabb mérföldkövek abban az időszakban, amikor ismertük egymást, amelyek az ő fejében fogantak meg, de azok csak évekkel később valósultak meg.

Nyugdíjasként sem vette le vigyázó szemét a bölcsődéket és a bölcsődei dolgozók körül zajló társadalompolitikai folyamatokról.

Amikor 2006-ban a *Fókuszban a család* c. konferencián először hallottam élőben szónokolni, akkor azt fogalmaztam meg magamnak, *„Igen, így kell és így érdemes a bölcsődék, illetve a bölcsődei dolgozók ügye mellett kiállni!”* – Mintát, erőt, hitet és reményt adott.

Rendszeresen tartottuk a kapcsolatot, még halála előtt is tudtam vele telefonon beszélni. Ő már tudhatta, hogy búcsúzik, de én nem sejtettem, csak örültem, hogy hetek/hónapok után újra hallom a hangját, ami kis bizakodásra adott okot. Aztán kaptam a megrázó telefont, hogy elment. Lelkére ma már vigyáznak az angyalok.

A mi dolgunk élőknek pedig nem lehet más, mint hogy emlékét, tanításait megőrizzük.

A magam részéről bízom abban, hogy a mai emlékkonferencián a résztvevők és az élő közvetítést nézők előadóink segítségével részletesebb betekintést nyerhetnek Főorvos Úr munkásságába. Kérem, hogy vigyék tovább Főorvos Úr szellemiségét, munkásságát.”

Mert: *„Múlt nélkül nincs jövő, s mennél gazdagabb a múltad, annál több fonálon kapaszkodhatsz a jövőbe.”* (Jókai Anna)

2.3. Vokony Éva, a BMA titkára köszöntője

Scheer Ferencné, BMA kuratóriumi elnök tolmácsolásában

„Ha valaki olyan életet él, amely mindenki számára fejlődést hoz, és ez a fejlődés állandó, nem hal meg vele, az ilyen ember életét Igaz Életnek nevezhetjük.” /Florence Nightingale/

„Tisztelettel és nagy szeretettel köszöntöm Margitkát, mint tiszteletbeli bölcsődést, a Főorvos Úr feleségét, lányát dr. Koncz Edinát, és fiát Dr. Koncz Józsefet. Köszöntök minden kedves résztvevőt, akik elfogadták meghívásunkat az online közös emlékezésre. Sajnálom, hogy személyesen nem tudok jelen lenni.

Nem is olyan könnyű szavakba foglalni, mi az, amit kiemeljek Főorvos Úr munkásságából. A hitet, szeretetet, hivatástudatot, közös együttes feladatvégzést, a vezetői erényeit, kitartását, szervezőkészségét, meggyőző érveit, emberszeretetét, humorát, jókedvét, bohémságát, vendégszeretetét?

Szerencsésnek érzem magam, hogy 45 évet vele dolgozhattam. Részesese és alapító tagja lehettem a MBE-nek és a BDDSZ-nek. Emlékszem az ankétok, módszertani értekezletek, kongresszusok és megbeszélések hangulatára, szakmai hozadékára, melyet a bölcsődéinkben kamatoztattunk. Nem mindenben értettünk egyet, voltak vitáink, de amiben megállapodtunk, tiszteletben tartotta Főorvos Úr. Nagyra becsülte az elődöket, melyet minden előadásában kiemelt, és hangsúlyozott. A múlt értékeinek megőrzésén fáradozott, a jelenben tette a dolgát, hogy a jövő is biztonságban legyen!

Nagyon jó szervező volt, különös érzéke volt maga köré gyűjteni azokat az embereket, akik önzetlenül tettek a bölcsődékért. Nagyon büszke volt a Bölcsődei Múzeumra, melynek kialakításában minden támogatást megkaptunk Tőle.

Boldog voltam, amikor lelkesen elkészítette önvallomását. Üzenete – mióta elment – teljesen másképpen cseng a fülembbe, minden szavának nagyobb súlya lett.

Jóleső érzés volt beszélgetni vele a szakmáról, és elpanaszolni neki, mi, és hol fáj! Vagy, ha felhívott és köszöntött a névnapomon, melyet sose mulasztotta volna el.

Büszke vagyok arra, hogy inspirálhattam a könyve megírásában, melyre nagyon büszke volt. Örültem, mikor megérkezett Tőle a dedikált példánya, és kikérte véleményemet.

Ma emlékezni jöttünk! *Hát emlékezzünk közösen Főorvos Úrra!”*

Scheer Ferencné Éva a Bölcsőde Múzeum Alapítvány kuratóriumi elnök a köszöntő végén saját gondolatával zárta a beszédét: Főorvos Úr nagyszerű ember, rendkívüli szakember és remek vitapartner volt. Minden helyzetben a megalkuvás nélküli megegyezésre törekedett, folyamatosan szem előtt tartva a szakma érdekeit.

A köszöntő után a BDDSZ 25 éves évfordulóján készült felszólalásából rövid videó összeállítással (készítette a Fókuszfotó, szerkesztette: Vokony Éva) folytatódott a konferencia. Mondatai, gondolatai ma is élők, aktuálisak, meglátásait tüpontosan fogalmazta meg. Kritikus szemléletmódjával a bölcsődei terület fejlesztését, jobbítását szolgálta. A BDDSZ és az Egyesület alapítójaként nagyon fontosnak tartotta a szakmai egységfrontot és azt, hogy minden körülmények között a szakma ezen két szervezete egységes álláspontot képviseljen. Véleménye szerint csak az egységesség, az összefogás teheti erőssé a bölcsődei szakmát, valamint az, ha bízunk egymásban, bízunk magunkban, hiszen ebben rejlik a szakma ereje, amire nagyon nagy szükség volt a múltban, a jelenben és a jövőben is.

„Bízzanak önmagukban, harcoljanak egymásért!”

3. ELŐADÁSOK

3.1. Dr. Koncz József tevékenysége a bölcsődei ellátás fejlődése, szakmaisága terén, illetve a szakmai és érdekképviseleti szervezetek megalakításában és az érdekképviseleti munkában – Mester Jánosné, BDDSZ tiszteletbeli elnök

„Semmi sincs előzmények nélkül, és mindennek vannak következményei.”
/Szerző ismeretlen/

A mai konferenciára nehéz szívvel vállaltam el ezt a feladatot, hogy Koncz Főorvos Úr bölcsődékhez kapcsolódó szakmai és érdekvédelmi munkásságáról beszéljek. Egy olyan rendkívüli emberről kell megemlékezni, akit az egész ország tisztelt és szeretett, és akinek én személy szerint is nagyon sokat köszönhettem. Az iránta érzett megbecsülés és hála mellett meg kellett tennem, mert a közösség akarata az Ő ajánlásával választott meg a BDDSZ

elnökévé és ez által dolgozhattam vele 18 évig.

Visszaemlékezésem a hallgatóság egyik része számára ismerős lesz, viszont a többségnek a koruk miatt az újdonság erejével fog hatni. De régi mondás, hogy aki a nem ismeri a múltat, az nem értheti a jelent és nem tudja tervezni a jövőt.

Főorvos Úr életútja áttekintéséhez segítségül vettem az általa írt 45 év *Szolnok város szolgálatában* c. könyvet, – melyet dedikálva Tőle kaptam.

1933-ban szegény parasztcsaládban született. Szüleitől tanulta meg „szeretni a munkát, tisztességesen többet akarni, becsületesen és kitarítóan dolgozni, soha nem feladni”. Egész életében ennek

megfelelően tevékenykedett. Szegeden 1958-ban orvosi diplomát, 1962-ben orr-fül-gége szakorvosi képesítést szerzett. 1960-ban feleségül vette évfolyamtársát dr. Técsy Margitot, Margitkát, kivel haláláig a legnagyobb szeretetben és boldogságban éltek. Szegeden lakáslehetőségük nem volt, ezért megpályázta a szolnoki városi főorvosi állást. 1962–1980-ig dolgozott az egészségügyi és szociális feladatokat ellátó szakigazgatási szerv vezetőjeként.

Nem részletezném azt a fantasztikus munkát, amellyel átszervezte és fejlesztette a város egészségügyi és szociális ellátását. Több modellértékű szervezeti és ellátási formát dolgozott ki és tett általánossá. Ezek közül én most csak a bölcsődei területen végzett tevékenységét idézem fel.

Amikor 1962-ben megismerkedett a bölcsődékkal, 5 korszerűtlen, túlszűfolt intézmény volt Szolnokon, összesen 264 férőhellyel. Első feladatának tekintette, hogy megfelelő pénzügyi fedezetet harcoljon ki a bölcsődék tatarozására, felújítására. Miután a város lakossága folyamatosan emelkedett és a női foglalkoztatottak aránya 70%-os volt, az ellátási igények száma is nőtt.

Fontos volt, hogy új bölcsődék épüljenek. Szolnok nem tervezett a III. ötéves tervben fejlesztést, ezért a Főorvos Úr az Egészségügyi Minisztériumhoz fordult támogatásért. Ekkor ismerkedett meg Akócsi Sándorné Ágival, akihez a bölcsődék felügyelete tartozott. Nagy hatással volt rá Ági bölcsődék iránti elkötelezettsége.

Megfogalmazta, hogy *„a bölcsődék épülete abban az esetben felel meg a célkitűzéseknek, ha a gyermekek számára otthon jellegű ellátást nyújt, és a bölcsődékben dolgozók részére a legkedvezőbb feltételeket biztosítja. Maximálisan figyelembe veszi a szakmai irányelveket, a gyermekek életkori sajátosságait és biztosítja számukra a megfelelő játékos, alvási, levegőztetési, étkezési és tisztálkodási lehetőségeket.”* Ezek a szakmai elvárások akkor forradalminak számítottak, ma már természetesek. A találkozás eredménye az lett, hogy két bölcsőde építéséhez biztosított forrást a minisztérium, melyek típustervek adaptálásával el is készültek.

A bölcsődék fejlesztése folyamatos volt, 20 év alatt 10 új intézmény épült, a férőhelyek száma 264-ről 964-re emelkedett. Az építések

mellett különös figyelmet fordított a szakmai munka szervezésére, irányítására, ellenőrzésére.

Kezdetben tapasztalat híján az Akócsi Ágnessel történt rendszeres találkozások segítették eligazodni a szakma gondozási-nevelési ismereteiben. Általa ismerkedett meg az Országos Közegészségügyi Intézetben létrehozott Bölcsődék Országos Módszertani Intézete (a kis BOMI) szakembereivel, akik a korszerű kisgyermekgondozás és nevelés tárgyi és személyi feltételrendszerait kutatták és dolgozták ki. A Főorvos Úr már ekkor elkötelezte magát a bölcsődék ügye iránt.

1969-ben alkalmazta Zámbo Lajosné, az egészségügyi szakiskola oktatóját bölcsődefelügyelői munkakörre. Feladata volt, hogy a BOMI szakembereivel együttműködve módszertani ajánlásokat dolgozzon ki és alkalmazását segítse, irányítsa és ellenőrizze a város bölcsődéiben.

Zámbo Lajosné

Javaslatára a minisztérium támogatásával 1971-ben rendezte meg Szolnok az I. Országos Bölcsődei Ankétot, ahol Akócsiné és a kutatást végző szakemberek – Kabainé, dr. Huszka Antónia, Forrai Katalin, Dr. Polónyi Erzsébet, Kereszturi Mária – tartottak a bölcsődék jövőjéről szóló előadásokat.

Az ankétra meghívta Főorvos Úr a megye és a város párt és tanács vezetőit, hogy felhívja a figyelmet az ellátás szükségességére, a dolgozók áldozatos és felelősségteljes munkájára. Az érdeklődés és a siker óriási volt úgy az üzemeltetők, mint a bölcsődei dolgozók körében.

„Ezzel Szolnok beírta magát a bölcsődék történetébe”.

Az újkori bölcsődei „Aranycsapat” tagjai 1970-től

*Dr. Polónyi Erzsébet
(1924–2013)*

*Forrai Katalin
(1926–2004)*

*Akócsi Sándorné - Ágnes
(1926–1973)*

*Kereszturi Ferencné Mária
(1932–2005)*

*Kabainé dr. Huszka Antónia
(1923–2011)*

Főorvos Úr kiemelkedő kapcsolatteremtő és szervezőképessége következményeképp 1973-ban még az integrációs rendelet megjelenése előtt, (1975) kezdeményezésére a város megalapította az Egyesített Egészségügyi Intézményt, melyben a bölcsődék szakmai önállóságot élveztek, és a gazdálkodási feladatokat a Gazdasági Hivatal látta el. Ez volt az első városi módszertani bölcsőde!

1978-ban a 10. sz. EüM rendelet kimondta, hogy a bölcsődei intézmény önálló, a gyógyító-megelőző intézményrendszeről független szakmai és szervezeti egység. Ekkor javasolta Főorvos Úr, hogy az addig egységes egészségügyi intézmény három részre tagozódjon. A Végrehajtó Bizottság 1980. január 1-i hatállyal létrehozta a Bölcsődei Igazgatóságot. Szervezeti és Működési Szabályzatát az egészségügyi osztály vezetője, vagyis a Főorvos Úr dolgozta ki, ezért – hűen Akócsi Ágnesnek tett ígéretéhez – végleg elkötelezte magát a bölcsődék ügye mellett, és elvállalta az igazgatói kinevezést.

A Bölcsődei Igazgatóságot (BIG) hármas szervezeti tagozódásban működtette: központi igazgatás, gazdasági-műszaki ellátás és bölcsődei szolgáltatás. Ilyen rendszer sehol sem működött akkor az országban. A már megyei hatáskörű Módszertani Bölcsőde és a 14 területi tagintézmény látták el a város gyermekellátását. A szakmai munka ellenőrzéséhez bölcsődefelügyelői állásokat szervezett, akiknek a feladata nem csak a város, hanem a megye valamennyi bölcsődéjében el kellett látniuk a feladatot. A Megyei Módszertani Bölcsőde Zámbóné szakmai igazgatóhelyettes irányításával nagy hangsúlyt fektetett a gondozónők képzésére és továbbképzésére. Folyamatosan követték a szakma fejlődését, közreműködtek az új elvek és módszerek kidolgozásában és alkalmazásuk elterjesztésében.

Erről – gondolom – majd a következő előadásban részletesen lesz szó.

A Bölcsődei Igazgatóság másik szervezeti egysége a Gazdasági Hivatal volt. Főorvos Úr kidolgozta a centralizált gazdálkodás koncepcióját. A beszerzést, raktározást, szállítást központilag végezték. Külön műszaki szolgálatot hozott létre a megelőző és nagyobb karbantartások elvégzésére. Kialakítottak egy nagykapacitású központi mosodát, egy saját varrodát. Ezekkel az intézkedésekkel tehermentesítették a bölcsődék vezetőit, az ellátás

biztonságosabbá vált. 10 évig gazdaságosan működött ez a rendszer, majd amikor már az igények csökkentek, az energia árak emelkedtek, Főorvos Úr a központi mosodát és varrodát megszüntette.

1985–1987-ig az ételmezés átszervezésének időszaka volt. Az eredmény egy újabb „szolnoki modell”. A központba került az ügyvitel, a beszerzés, a raktározás, az előkészítés, a csomagolás, és a kiszállítás. A bölcsődei konyhákban történt a kiszabotnak megfelelő ételek elkészítés. Ennek a módszernek az alkalmazásával jelentős létszámbeli és gazdasági megtakarítást értek el. A rendszer iránt nagy volt az érdeklődés országszerte.

A Bölcsődei Igazgatóságot, mint szervezeti formát Főorvos Úr elismertette a minisztériummal, több előadást tartott kongresszusokon, ankétokon, módszertani értekezleteken.

Szolnoki igazgató főorvosi teendői mellett állandó kapcsolatot tartott a BOMI-val, Polónyi főorvosnővel és munkatársaival. Sokrétű közös munkájukat nehéz felsorolni.

Amikor csökkenni kezdett a bölcsőde iránti igények száma (alacsonyabb születésszám, munkanélküliség növekedése) a minisztérium felkérésére javaslatot készített dr. Kardos Andor és a BOMI munkatársainak bevonásával a bölcsődei funkciók bővítésére. Időszakos gyermekfelügyelet, játszócsoport, nyílt napok, tanácsadás stb.

A legjelentősebb a fogyatékos gyermekek bölcsődei ellátása és korai fejlesztése volt. A módszer kidolgozásába bevontak bölcsőde-vezetőket is, így vehettem részt én is több alkalommal a megbeszéléseken. Ettől kezdődött el kapcsolatunk, mely haláláig tartott.

Legó kiállítás – 1984

A minisztérium elfogadta a koncepciót, a BOMI tovább folytatta a kutatást és kipróbálására felkérést kapott Szolnok és Bp. IV. kerülete.

1983-ban állami támogatás nélkül, saját forrásból kezdte meg munkáját hármastagozásban a bölcsőde. Pszichológusokat, gyógypedagógusokat, gyógytornászokat alkalmaztak a speciális, átmeneti és integrált csoportban, akik nem csak a gyermekeknek, hanem a gondozónőknek és a szülőknek is segítettek. Három év tapasztalata után 1986-ban véglegessé vált a fogyatékos gyermekek gondozása a bölcsődékben. A megalakulás 10 éves évfordulóján 3 napos szakmai konferencián számoltak be tapasztalataikról, módszereikről és eredményeikről.

Országos és nemzetközi elismertséget vívott ki az az úttörő munka, amelyet Főorvos Úr munkatársai segítségével végzett. A BOMI közreműködésével NDK-val, Japánnal, Vietnámmal volt szoros szakmai kapcsolatban, 3 KGST országgal és az angol Thomas Coram Intézettel kutatási programban is részt vett

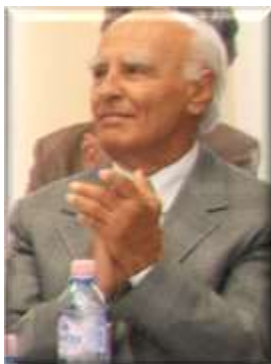
Jövőbe mutató terveiről, a kitűzött célokról és az elért eredményekről mindig megosztotta gondolatait a nyilvánossággal. Az I. Országos Bölcsődei Ankét után Akócsi Ágnes halálának ötödik évfordulója emlékére megrendezte a másodikat, majd ezt követték a szegedi, a debreceni, a fehérvári és ismét a szolnoki ankétok.

*Dr. Koncz József és Dr. Polónyi Erzsébet – Emlékkülés –
I. Országos Bölcsődei Ankét 15. évfordulója tiszteletére - Szolnok,
1986.05.16.*

1981 után a módszertani bölcsődék országos értekezletein is tartott előadásokat, melyek néha nagy vitát váltottak ki, de utána az élet mindig őt igazolta. Kár, hogy most ebben a formában nincsenek ilyen alkalmak, mert ezek szakmai továbbképzések és országos tapasztalatcserék voltak. A BOMI megszüntetése (1997.12.31.) után a 7 regionális módszertani bölcsőde vette át a szakmai feladatot.

A bölcsődei ellátás az életéért küzdött!

Itt térök rá megemlékezésem második részére:

Dr. Koncz József tevékenysége az érdekképviseleti munkában

Főorvos Úr 1985-től az Orvos Egészségügyi Dolgozók Szakszervezetének központi vezetőségi tagja volt. Felismerte, hogy az ágazaton belül nincsenek kellőképpen képviselve a bölcsődei dolgozók. Bejelentette az elnökségnek, hogy kezdeményezni fogja az önálló szakmai szakszervezet megalapítását. Munkatársai segítségével felmérték a dolgozók csatlakozási készségét, és az általános egyetértésre való tekintettel 1989. november 4-re összehívta az alakuló kongresszust, ahol megalakult a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete (BDDSZ).

Maga nem akart funkciót vállalni, engem javasolt főtitkárnak. A jelenlévők egyhangú támogatásukról biztosítottak, és megválasztottak a vezetőségi tagokkal együtt. A kongresszus megalkotta a szervezet alapszabályát, és meghatározta programját.

Mester Jánosné és Dr. Koncz József a BDDSZ tiszteletbeli elnökei (2017.)

Fő célkitűzésünk volt: a szakmai, gazdasági és személyre szóló érdekvédelem a szakszervezeti mozgalom valamennyi szintjén. Alapvetőnek tartottuk a bölcsődei épületekre, létszámra vonatkozó műszaki normatívák biztosítását, a szakember képzés reformját, a felsőfokú képzés lehetőségének megteremtését, a bölcsődék társadalmi súlyának megfelelő megítélését, a dolgozók erkölcsi és anyagi megbecsülését.

Programunk világosan tükrözte Főorvos Úr előrelátását. Tudta, hogy össze kell fogni a bölcsődék megmentése érdekében, mert a rendszerváltozás ideológiaváltozást is hozott. A bölcsődéket szocialista csökevénynek, janicsár képzőnek titulálták, büntudatot ébresztettek azokban az anyákban, akik otthoni gondozás helyett bölcsődébe adták gyermeküket. A minisztériumban nem volt a bölcsődéknek képviselője, veszélybe került a BOMI, felgyorsultak az indokolatlan bezárások, a dolgozók létbizonytalanságban éltek. Felismerte, hogy érdekképviselő, ill. szakszervezet nélkül nem lehet csatát nyerni.

Visszagondolva a kezdetekre az első lépésünk a minisztériummal való kapcsolat felvétele volt. Az illetékeseknél a szakszervezet jelentkezett be bemutatkozó látogatásra, de természetesen a Főorvos Úr gardírozásával mentünk. Felvetettük, hogy véleményünk szerint rendezetlen a bölcsődei ellátás ágazati hovatartozása. Az egészségügynél a periférián vagyunk, érdekeink nem érvényesülnek. Később, amikor a minisztérium szervezeti átalakítása megtörtént, a szociális ágazathoz, ezen belül a gyermekvédelemhez kerültünk.

Miután ez nem jelentette egy bölcsődei koncepció kidolgozását, hátrányos következményei lettek.

Polónyi Főorvosnő nyugdíjazása miatt a BOMI-t meg akarták szüntetni. Erőteljes tiltakozásunkra kompromisszumos megoldás született. Az intézetet integrálták az Országos Gyermekegészségügyi Intézethez, de a BOMI, mint a Bölcsődék Országos Módszertani Központja szakmai önállóságának biztosítása mellett tovább működhetett.

Dr. Polónyi Erzsébet búcsúztatása nyugdíjba vonulása alkalmából Dr. Szegedi Judit, Stróbl Mária, Dr. Polónyi Erzsébet, Petus Márta, Sáponyai Viktória, Dr. Koncz József, Szőczy Lajosné (Ági) Módszertani Bölcsődék Országos Értekezlete, Miskolctapolca 1990.06.1-2.

Elismerve a bölcsődék társadalmi jelentőségét a minisztérium felkérte Főorvos urat a Szakmai Kollégium (1990–1998.) megalakítására és elnöki tisztségére. A működése alatt végig betöltötte ezt a tisztséget, kiváló szakemberek segítségével. Ez alatt az idő alatt a BOMI biztonságban volt és a szakma önállósága biztosított volt.

A BOMI igazgatójával Dr. Mátay Katalinnal (1992–1997) és munkatársaival nagyon jól együttműködtünk, segítettük, támogattuk egymás rendezvényeit, szakmai elképzeléseit.

Sikerült elérnünk, hogy kinevezzenek a minisztériumba egy munkatársat Vigassyné Dezsényi Klára személyében, akinek a feladata a bölcsődei terület képvisellete volt (1991–1996.).

*Vigassy Józsefné Klári, Dr. Pintér Attila, Mester Jánosné, Dr. Koncz József
VI. Országos Bölcsődei Ankét – Szolnok, 1991.08.23.*

1990–1996-ig a bölcsődebezárások megakadályozása és a központi finanszírozásért folytatott harc volt a közösen végzett feladat. Kiváló kontaktusteremtő képessége sorra nyitotta meg előttünk az egyeztetések lehetőségeit minisztereknél, államtitkároknál, különböző pártok képviselőinél, parlamenti frakcióknál. A szakszervezet lehetőségeinek és nyomásgyakorlási eszközeinek alkalmazásával, a média támogatásával sikerült elérnünk, hogy 1997-ben beépült a normatíva a központi költségvetésbe.

Főorvos Úr nem csak személyes jelenlétével, hanem a gyakorlati életben szerzett tapasztalata alapján folyamatos segítséget nyújtott a jogszabályok véleményezésénél, melyek nagymértékben hozzájárultak a dolgozók helyzetének javításához. Például a Szociális törvény, a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény, a Gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény stb.

A szakszervezetet sokszor érte az a vád, hogy nem illetékes a szakmai kérdésekben. Ezért 1994-ben a Bölcsődei Szakmai Kollégium mellett úgy döntött, hogy létrehozza a szakmai érdekképviselést, a Bölcsődevezetők Országos Szövetségét. Két év alatt nem tudta

tevékenységét megkezdeni, ezért megszűntette és jogutódjául 1996-ban Szolnokon megalapította a Magyar Bölcsődék Egyesületét (MBE). A kongresszus megválasztotta Őt elnöknek, Mészáros Mihályt főtitkárnak. A BDDSZ és az MBE nem volt egymás riválisa, más feladatok, más lehetőségek mellett a cél azonos volt: *a szakma és benne a dolgozók helyzetének javítása.*

Főorvos Úr kilenc éves elnöksége alatt megalapította az **Akócsi Ágnes Díjat**, melyet több évtizedes kiemelkedő szakmai és szervezési munka elismeréseként adnak át, azóta is. A gondozónők munkájának elismerésére hozta létre a Dicsérő Oklevelet, mely átmenetileg megszűnt lemondása után.

2002-ben jubileumi évvé nyilvánította a bölcsődék 150. évfordulóját, melynek keretében az egész ország részt vállalt a megünneplésében.

Támogatta a Bölcsődei Múzeum létrehozását. Ezek az alkalmak ráirányították a figyelmet a bölcsődékre.

Bölcsődei Múzeum, Budapest, Nagytéplom utca 3.

Bölcsődei Múzeum

Amikor a bölcsődék a szociális, majd a gyermekvédelmi törvény hatálya alá kerültek, köztünk állandóan felvetődött a gondolat, hogy helyünk igazán az oktatásnál lenne. Úgy tekintettünk a bölcsődékre, mint a nevelési folyamat első állomása, hiszen a gyermek nem hároméves korban születik. Nálunk gondozás és nevelés, az óvodában oktatás és nevelés történik. A BDDSZ és MBE-e megtárgyalta kezdeményezésünket, és bár nem volt egységes az álláspont, felhatalmaztak minket a tárgyalásra. Ezután kerestük fel Pokorni Zoltán oktatási minisztert, akit én szakszervezeti múltjából ismertem, Főorvos Úr pedig a parlamentből. Logikusnak, de időszerűtlennek találta érvelésünket, mondván, hogy a gondozónők képzettsége igen alacsony, hosszú időbe telne a felzárkóztatásuk. Ez a válasz csak még jobban ráirányította a figyelmet a felsőfokú szakirányú képzés szükségességére. Tárgyalásokat kezdeményezett a főiskolákkal, de csak évekkel később valósult meg a kisgyermeknevelő szakok beindítása. A képzés történetéről külön előadás fog elhangzani.

Az egyesület elnökeként a nevéhez fűződik az 1852. április 21-én Kalap utca 1. sz. alatt megalakult első magyarországi bölcsőde emlékére a Bölcsődék Napja rendeleti elismertetésének gondolata. Évekkel később, a BDDSZ megalakulásának 20 éves évfordulójának ünnepi megemlékezésén jelentette be a minisztérium képviselője ennek megvalósulását.

Acsainé Végvári Katalin MBE elnöke, Pusztainé Berényi Katalin titkára és Dr. Koncz József volt elnöke „Bölcsődéink 160 éve” szakmai tanácskozás – 2012.05.16. Budaörs

2007-ben mindketten nyugdíjba vonultunk. Amíg egészsége engedte eljárt a rendezvényekre, kongresszusokra, ahol szenvedélyes hozzászólásai mindig nagy tetszést arattak.

Felesége Dr. Técsy Margit, Dr. Koncz József és Szűcs Viktória – Szeged 2019.04.23.

Utódomat, Szűcs Viktóriát is segítette tanácsaival, és örült minden sikerének, amit elért, hiszen valahol az ő régi víziója valósult meg: *jó szakmai színvonalú korszerű intézményhálózat, magasan képzett kisgyermeknevelő, eredményes szakmai és munkavállalói érdeképviselet.* Utóbbiak megválasztották örökös tiszteletbeli elnöküknek. A BDDSZ felterjesztette 2003-ban a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje kitüntetésre, 2005-ben az Egyesület az Akócsi Ágnes Díjra.

Csak főbb vonalakban tudtam bemutatni Főorvos Úr munkásságát. Azt szerettem volna kihangsúlyozni, hogy egész életében az eseményeket meggyőződéssel és hittel irányító, történelemformáló EMBER volt.

Dr. Koncz József, Mester Jánosné -, „Bölcsődéink 160 éve” szakmai tanácskozás – 2012.05.16. Budaörs

Nekem az első perctől kezdve segítette munkámat. Jó szándékkal irányított, szeretettel figyelmeztetett, ha néha józanságomat elvesztettem, nem voltam eléggé „*politikus*”. Munkakapcsolatunk mindig az együttműködésen, egymás tiszteletén alapult. Ez nem jelenti azt, hogy nem voltak közöttünk nézeteltérések, viták, hiszen ezekben érlelődtek ki az egységes álláspontok. Főorvos Úr személyiségével példát mutatott. Tisztelet és megbecsülés övezte. Korrekt tárgyalópartnere volt mindenkinek, a megalkuvás nélküli megoldásokat kereste. Szelíd, de határozott viselkedése elismerést vívott ki itthon és külföldön egyaránt.

A mi kapcsolatunk több volt munkakapcsolatnál. Megkért, hogy tegezzem, de a főorvosi megszólítást megtartottam tisztelem és szeretetem jeléül. Nyugdíjba menetelünk után is tartottuk a kapcsolatot, még halála előtti hónapokban is beszélünk telefonon.

Hálás vagyok azokért az évekért, amelyekben Vele dolgozhattam. Számomra hite, tenni akarása volt a minta, elhivatottsága, embersége a mérce. Remélem meg tudtam felelni az elvárásainak.

Mindig szeretettel fogok Rá gondolni. Isten nyugosztalja, pihenjen békében....

3.2. Mit adott nekem a bölcsőde – Gyuris Gabriella, BDDSZ ügyvivő

Nehéz helyzetben vagyok több szempontból is. Egyrésztől azért, mert személyesen nem ismertem Koncz főorvos urat, így nagyon nehéz egy olyan konferencián beszélni, aminek a célja az ő munkásságának, az ő életének a visszaidézése és a róla való megemlékezés. Mivel Koncz Főorvos Úr munkássága a

bölcsődékre irányul, ezért azt kérték tőlem a szervezők, hogy mint bölcsődés beszéljek most, hogy mit jelent nekem a bölcsőde, hogy éltem meg. De mégis úgy érzem itt e falak között az eltelt másfél óra alatt, hogy nagyon nehéz odavarázsolni magamat Koncz Főorvos Úr személye mellé, de azért mégis megpróbálom.

Rögtön az jutott eszembe, amikor ezt a felkérést megkaptam, majd biztos a pszichológusok azt mondják, hogy ugyan már, hiszen semmire sem emlékezik a gyermek az első három évről. Ez nyilván biztos úgy is van, de nekem iszonyú sok emlékem van a bölcsődéről. Ha nem is a 0 és 3 év közötti életemről, életemből. Bár a családi képek és a legendák alapján mégis sok emlékem van. És nem titok, hogy itt ül az édesanyám is, Scheer Éva. Szóval én sokszor hallottam, hogy milyen is voltam, és milyen volt az élet a bölcsiben. De az élet úgy hozta, hogy három szerepemről is tudok most beszélni. Tudok úgy, mint Gabi a bölcsődés, aztán tudok úgy beszélni, mint anyuka, mert nekem is van egy lányom, és ő is bölcsődébe járt. És tudok úgy beszélni a bölcsődéről, mint szakember, mert a gyerekvédelemben dolgozom. Ebből adódóan, munkám során nagyon sok kapcsolatom volt a bölcsődékben a gondozónőkkel és a gyerekekért közösen nagyon sokat dolgoztunk.

Úgy gondolom, hogy mindenképpen létjogosultsága van a bölcsődéknek, hiszen a hátrányos helyzetű gyerekek esetében a bölcsőde az az óvóhely és az első és talán az utolsó bástya is, amikor is a gyerekeket a feltétel nélküli elfogadás és szeretet, odafordulás

veszi körül. Ebből adódóan én örülök, hogy a bölcsőde a gyerekvédelem témakörében maradt és nem került át az oktatáshoz. Az én szakmámban azoknak a gyerekeknek nagyon nagy szükségük van a gondozónők szeretetére, odafordulására.

Amikor én bölcsis voltam, akkor az anyukám gondozónő volt a Kőbányai úti bölcsődében. Ebből adódóan én is odajártam, ami már nincs meg. De amikor a 28-as villamos vonalán közlekedek autóval, akkor mindig megnézem az épületet, mert még mindig megvan, de most nem tudom, mi van bölcsőde helyett ott. De azt látom, hogy nem egy túl szép épület kívülről, de az én emlékeim mégis nagyon szépek, amiket belül őrzök. Sokszor elhangzott nálunk családi ebédkor, hogy én szegény hátrányos helyzetű kis bölcsis vagyok. Hiszen amikor az anyu reggeles volt és reggel 6 órára ment dolgozni, akkor nyilván ez azt jelentette, hogy én is mentem vele. Én 5:15-kor már biztos, hogy a 28-as villamoson ültem – és gyermekvédelmi szemmel szoktam mondani, hogy na biztos ezért vannak ezek a problémák, mert hogy korán keltem. De az volt a válasz mindig, és nyilván ebben is van igazság, hogy nekem egy rendszer volt az életemben, egy kiszámítható rendszer. Ezért cserébe nagyon korán aludtam már este. Nyilván a bölcsibe való utazáskor történtek velünk dolgok is, és ahogy emlékszem a történetekre, például mindig izgatottan vártam, és már a 28-as villamosról néztem, hogy vajon az anyu kollegája ott van-e már a bölcsődénél, akivel közösen nyitották ki a bölcsit. De a reggeli keléseken túlmenően abban az időben nem volt még a bölcsődében egyéni bánásmódnak a szakmai követelménye, - de mégis, ahogy a történeteket hallgatom, hogy mi történt velem, azt gondolom, hogy bár nem volt szakmai szabály és nem volt leírva – az én gondozónőm, akit úgy hívtak, hogy Juliska, már akkor abban az időben is egy személyre szóló gondozásban részesített engem, és elmesélek hozzá egy történetet is.

A Bölcsődei Múzeumban talán láthatók is, hogy régen a gyerekek bölcsődés egyenruhában jártak. Nem úgy volt, mint ma, hogy mindenki viszi a szép kis fodros ruháját és abban van. Abban az időszakban a lányok blúzt és valamilyen nadrágot viseltek. Az én kedvenc bölcsődei ruhám egy világoskék nyuszis nadrág volt rózsaszín blúzzal. Amikor az anyu délutános volt, akkor 10:00 órára érkeztünk, tehát később, mint a többiek. Ki volt készítve nekem az a

bölcsődei ruha, amit azon a napon vagy azon a héten mindenki hordott. Anyu öltöztetett volna ebbe a ruhában engem, amikor odajött hozzánk a gondozónőm és mondta, hogy „Éva, ne, mert ott van a Gabi kikészített nyuszikás világoskék nadrágja a rózsaszín blúzzal. Én akkor ennek biztos nagyon örültem. Ezt nem is támasztja alá jobban, hogy ez milyen bizalmi rendszert épített ki köztem és a gondozónőm között.

Egy másik történet, ami azt igazolja, hogy a bizalom az töretlen volt Juliska és köztem. Az udvaron játszottunk gyerekek és valamilyen traktoron vagy motoron összevesztünk egy másik kisgyerekekkel. Állítólag én akartam elvenni azt a traktort, de ezt én nem hiszem egyébként, biztos fordítva volt. Az anyu odalépett és mondta „Gyere Gabi, majd egy másik traktort kapsz.” Erre én kiteptem a kezemet az anyu kezéből és odafutottam Juliska nénihez és mondtam neki „Juliska néni, tessék engem megvédeni, mert bánt az anyu.” Ez egy jó példa arra, hogy egy gyerek mennyire bízik, jobban bízik bizonyos helyzetben a gondozónőjében és segítséget kér tőle a saját édesanyjával szemben. Azt gondolom, biztos nagyon jó lehetett nekem bölcsisnek lenni, és hogy biztos nagyon jól bántak velem és nagyon szerettek.

Aztán ahogy cseperedtem, a bölcsőde továbbra is jelen volt a mi életünkben. Én egy olyan közösséget láttam az anyu körül, ahol nemcsak a szakmai tér jelent meg, hanem megjelentek az emberek és azok a szereplők, akik odafigyeltek egymásra. És nemcsak a munkahelyen, hanem legyen az egy hétköznapi, vagy ünnepnap. Vagy ha volt egy egyedülálló munkatársuk vagy valaki bajba került, vagy kórházba került, akkor beosztották egymást és mindenki ment a kórházba, és törődtek velük. De megtapasztalhattam azt is, hogy május elseje - amikor régebben felvonulás volt - micsoda jó hangulatban zajlott. Az egész bölcsődei kollektíva a majális után feljött hozzánk és mindenki nagyon jól érezte magát. Ennek volt egy olyan közösség megtartó ereje, amit azt gondolom, hogy én megkaptam, mint egy ajándékot. Én az életemet is így élem, és ilyenkor azt szoktam mondani „ha segíteni nem tudok, de ártani nem szeretnék”. Én mindig észreveszem, ha a kollégáimnak, vagy a körülöttem lévőknek baja van. Ránézek és látom a szemén. Azt gondolom, nem lehet elmenni egymás mellett. Egészen biztos, hogy ebből a korból hozom. Abból a példamutatásból, amit nemcsak a szüleimtől láttam, hanem az anyukámnak a munkatársaitól is. Azt az odafordulást, amit én

megkaptam gyerekként, azt gondolom, hogy így tovább tudom adni most a körülöttem lévőeknek. És nem véletlen a szakmaválasztásom sem, ami a gyerekvédelem.

Azért kicsit nehezebb volt, amikor szülőként kellett a gyermekemet bölcsibe vinni. Nekem egy gyermekem van és nyilvánvaló, hogy otthon voltunk, de szokás azt mondani, hogy gyerekek gyerek a társa. Akármilyen jó szülő az ember, nem lehet gyerekként játszani a gyerekekkel. És ha mentünk az utcán és Fanni meglátott egy gyereket, odarohant. De olyan hévvel, hogy a másik gyerek megijedt, mert nem tudta, hogy mit akar Fanni. Fel kellett ismernem, hogy társaságra vágyik az én egyetlen csemetém. Ráadásul mi Solymáron lakunk, a városon kívül, ott a gyerektársaság nem olyan. Csak kertés házak vannak és átmehetünk szomszédolni a szomszéd gyerekhez esetleg. Akkor eljött az idő, hogy akkor menjünk bölcsődébe. Emlékszem, hogy szülőként - bár nagyon szerettem és ismertem mindenkit a bölcsődében, a gondozónőket is, mert nagyon sokat jártam oda -, de szülőként más oda belépni. Emlékszem, hogy szorongtam és féltém, és nagyon nehéz volt arra gondolni, hogy hirtelen ebben a csoportban több gyerek van, és ha több gyerek van, akkor nyilván nem csak az enyém, és mi lesz majd. Nyilván meg fogja ő is szépen tanulni, hogy várni kell a sorára, mert van egy ültetési rend, ahogy leülnek egy asztalhoz. Nekem is meg kellett tanulnom, hogy ott kell hagynom, ki kell jönnöm, és el kell fogadnom, hogy ezen a leválási úton az első lépést megtettük. Így kerültünk be a bölcsődébe. Fanni nagyon boldog volt, ami egy kicsit elszomorított, hogy ő egyáltalán nem szomorú, amiért neki ott kell maradni.

És amikor most megérkeztünk ide a terembe, akkor azt láttam, hogy itt ül Fanninak a volt gondozónője, Marika, akinek ezúton is köszönöm azt a sok-sok segítséget, amivel átsegített egyrészt engem az első napokon, hogy én nyugodtan el tudjak menni, illetve emlékszem, hogy Fanni hogyan futott reggelente oda Marikához és ölelte át, és Marika is milyen odaadóan ölelte át. De nem csak az én gyermekemet, hanem bármilyen gyereket. Azt tapasztaltam meg, hogy az a fajta puszi és ölelés, az a fajta gondoskodás, a feltétlen elfogadás, amit a bölcsődében kapnak a gyerekek – erről én nagyon komolyan azt gondolom – az első és utolsó olyan intézményrendszer, ahol azt a gyermek megkapja. Ezt megkapta az én gyermekem. Aki persze okos,

szép, szőke és cuki, de megkapta az a gyerek is, aki nagyon hátrányos helyzetből érkezett, koszosan, nem megfelelő ruházattal.

És akkor itt a harmadik szerepembe is át tudok lépni, az pedig a bölcsis élményeim, mint szakember. A Józsefvárosban dolgoztam, 11 évig vezettem a Gyermekjóléti Szolgálatot, és a 8. kerületi bölcsődékkal nagyon szoros kapcsolatom volt. Amíg az óvodában megtapasztaltam, hogy ha egy gyerek tetűs volt, vagy koszos volt, ott ment a problémázás és sokszor a szülők megalázása. A bölcsődéknél azt láttam, hogy észrevétlen volt a segítség. Szinte nem is tudtunk róla, hogy ilyen probléma volt, mert reggel megtalálták a bogarat a gyerek fejében, délután már nem volt a fején serke, Nem kellett az üzenőbe beírni, nem gondolták azt, hogy kell telefonálni és porig kell alázni a szülőket. Fogták magukat a gondozók és kimentek a gyógyszertárba és vettek egy tetűirtó szert. Vagy ha maszatosan ment a kisgyerek, az délutánra biztos már ki volt fürdetve. Vagy ha egy gondozónő tudta, hogy nagyon szegény körülmények között él egy kisgyermek otthon a családjában, az egészen biztos, hogy anélkül, hogy ez bántó vagy sértő lett volna, délután, amikor a gyereket átadta a gondozónő a szülőnek és elmondta, hogy mi történt velem, a gyermek átadásával már egy doboz étel is egészen biztos ment a szülővel haza.

De emlékszem arra is, amikor új szolgáltatásként bevezetésre került a házi gyermekfelügyelet a bölcsődékben, és volt egy család, ahol az anyuka a szülést követően nagyon súlyos állapotba került. Az apuka maradt otthon, több gyerekük is volt, sok problémájuk volt. A bölcsődében dolgozó gondozónők jártak ki és segítették az apukát. De gondolhatok egy olyan a családra is, ahol értelmileg akadályozott volt az anyuka, és nyilván a hatóság a gyerek elvételét szorgalmazta, de a bölcsőde tette a dolgát és próbálta segíteni az anyukát, hogy amíg lehet, addig a gyerek otthon tudjon maradni.

Ezek az én élményeim a bölcsődéről, a bölcsődei életéről. És amikor idejöttem a konferenciára, az jutott még eszembe, hogy az egész életemet végig kísérik ezek a láthatatlan, ugyanakkor óvó kezek. És amikor bejöttem a terembe, nagyon sok olyan kollégával találkoztam, akik egész kicsi koromtól az életem részei. Nagyon megörültem ennek, nagyon jó volt látni és találkozni velük. Azt szokták mondani, hogy a nagy tanítók életükkel, hitükkel és munkásságukkal szinte észrevétlenül tanítanak. És ahogy én már mondtam, személyesen nem

ismertem Koncz főorvos urat, aki a bölcsődei szakma atyja volt, és akinek a munkásságára a mai emlékkonferencián közösen emlékezzünk, de Pál apostol második levelében lévő idézet, mely szerint „A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, a hitemet megtartottam.” jellemezte az én elképzelésem szerint Koncz Főorvos Úr egész életét. Jó tanítványhoz méltóan csak remélni tudom, hogy mind gyerekként, mind szülőként, mind anyaként, mind szakemberként és kollégaként nekem is sikerülni fog *a jó harcot megharcolnom, a pályát végig futnom és a hitemet végig megtartanom.*

Köszönöm a lehetőséget, hogy néhány gondolatommal hozzájárulhattam ma ennek a konferenciának a megvalósulásához. *„Az életemet végig kísérte az óvó kezek emléke.”*

3.3. Dr. Koncz József szerepe a gondozónői hivatás múltjában és jelenében, lehetséges jövőkép – Péntek Ágnes, MBE alelnök

Tisztelt Kollégák! Kedves Emlékezők!

Tisztelettel köszöntöm Önöket, akik fontosnak érezték, hogy a mai napon együtt emlékezzünk Dr. Koncz József Főorvos Úrra.

Sokan vannak köztünk, akik, ha nem is ismerték személyesen, de ismerik munkásságát, s mindazt, amit a bölcsődékért tett. Sokan vannak olyanok is, akik több évtizeden át dolgozhattak vele, mellette, közvetlenül is megtapasztalva határozott, következetes, szakmailag rendkívül felkészült vezetői oldalát, s a másikat is, az emberséges, a nehéz helyzetekre valahogy mindig megnyugtató megoldást találót.

*„Ne veszítsünk el semmit a múltból, mert csakis a múlttal alkothatjuk a jövőndőt.”
/Anatole France/*

Hosszasan gondolkodtam azon, hogyan is összegezem Dr. Koncz József Főorvos Úr szerepét abban, hogy a gondozónők, ma kisgyermeknevelők munkája valódi hivatássá válhatott, s ma már társadalmi szinten is ismét olyan értéként van jelen, mint létrejöttének hajnalán.

Elsőre ez könnyű feladatnak tűnhet, hiszen már 38 éve dolgozom az Igazgatóság kötelékében, és ennek köszönhetően volt lehetőségem naponta találkozni, beszélgetni, dolgozni Főorvos Úrral, ahogy mi szólítottuk Főnökkel. Mégis nehezen leltem meg azt az utat, ami hozzásegített azokhoz a gondolatokhoz, amelyet most szeretnék megosztani a jelenlévőkkel és azokkal, akik online követik a mai nap történéseit. A délelőtti folyamán megidéztem Főorvos Úr személyiségét, hangját a technika segítségével, hallottunk a bölcsődei ellátásért tett munkájáról.

S most rajtam a sor, hogy kicsit közelebb hozva beszéljek a bölcsődei ellátás nélkülözhetetlen szereplőjéről, a gondozónőről, a ma kisgyermeknevelőjéről. Arról a szakemberről, akiről Főorvos Úr mindig a legnagyobb tisztelettel, és odafigyeléssel beszélt, mert ő egy hivatást álmodott meg, s ezzel együtt egy minőségi ellátást a legkisebbeknek.

Így fogalmazott:

„... a gondozónő szerepe meghatározó a gyermekek ellátásában. A bölcsődei munka kezdetén a bölcsődékben csak gondozási feladatokat láttak el gyermekszereplő nők. Bár még mindig sokan úgy gondolják, hogy a gondozónőnek csupán anyáskodnia kell a rábízott gyermekekkel /s ehhez elég ha ösztönösen, szeretettel fordul felénk/, valójában a tapasztalat azt mutatja, hogy a gyermekcsoportokban foglalkozó gondozónők csak körültekintő, szakmailag igényes munkával tudják feladatukat ellátni: a szülőktől való korai elszakadás megterhelő következményeit enyhíteni az emocionális és beilleszkedési zavarokat megelőzni, a megbetegedések számát csökkenteni, olyan biztonságot adni a gyermeknek, mely további fejlődéséhez elengedhetetlen.”

Tanulmány a bölcsődéről - a gyermekes családok ellátásai című részkoncepcióhoz (1986. március 25.)

Tudta, vallotta, a gondozónő, a kisgyermeknevelő a bölcsődei nevelés egyik fő mércéje. Az ő mindennapi munkája alapján kerül megítélésre nemcsak egy adott bölcsőde, de a szakma is. A gondozónő, kisgyermeknevelő az, akiknek hangja, mozdulata ott marad minden bölcsődés kisgyermek életében láthatóan és sokszor láthatatlanul.

Így írt erről:

„A személyi feltételek legfontosabb része a gondozónő, aki szaktudásával, gyermekcentrikus gondolkodásmódjával, elfogadó, humánus, megérintő magatartásával határozottan, mindig a gyermekek érdekét alapul véve alkalmazza a gyakorlatban azokat az ismereteket, amelyeket erről a korosztályról magáénak tud.

Amíg a kisgyermek és komoly felnőttek vágyai, elképzelései egybeesnek, s ezt mindketten így is tapasztalják a mindennapokban, addig a bölcsőde betölti szerepét, amit a szó, bölcsőde számukra jelent.” (2002)

A gondozónő szerepének elismerése mellett jól ismerte a szakmai munka alapelveit, követelményeit is, hiszen azokkal dolgozott, akik ezek meghatározásában szerepet játszottak, s maga is hozzájárult a nagyívű fejlődéshez. Így nem szokványos módon akár szakmai kérdésekben is tudott szakszerű válaszokat adni. Ezért volt hiteles amikor a folyamatos napirendről, fokozatos, szülővel történő beszoktatásról, gyermeki kompetenciakésztetések támogatásáról beszélt. Nem véletlen tehát, hogy bármely Főorvos Úr által jegyzett szakmai anyagot, beadványt, előadást, beszédet olvasunk, mindig jelen van benne a gondozónő, kisgyermeknevelő.

Szilárd meggyőződése volt, hogy az oly méltánytalan társadalmi megítélésen csak a tudás folyamatos gyarapításával lehet úrrá lenni.

.... „A gondozónők többsége szereti hivatását, érzik viszont, hogy munkájuk tartalmasabb végzése több ismeretet kíván. Ezért is sürgetik a bölcsődei munka követelményeihez igazodó iskolarendszer kialakítását, de azért is, mert ez növelné szakmai tekintélyüket, társadalmi megbecsülésüket.” (1986)

Ösztönzött és bátorított tehát és maga is tett azért, hogy a képzés minél magasabb szintre emelkedjen. Támogatta azt is, hogy a gondozónők megmutathassák azt a szellemi, pedagógiai értéket, amelyet az évek

során összegyűjtöttek. Ezért szerveződtek többek között az Ankétok, Kongresszusok.

„Az ország több ezer gondozónőjének még kevés lehetősége volt arra, hogy megfigyeléseit, tapasztalatait közkinccsé tegye. Azért vállaltuk örömmel és ismételten az ankét megrendezését, mert olyan fórumnak tekintjük, ahol erre lehetőség van. Elképzeléseink helyességét a rendezvény sikere egyértelműen igazolta. Az előadások színvonala, az irántuk megnyilvánuló érdeklődés és az a tudat, hogy az emberi elme befogadóképessége korlátozott, arra inspirált bennünket, hogy adjuk ki az ankét anyagát, és ezzel többek számára hozzáférhetővé tegyük.

Ajánljuk, hogy a résztvevők elevenítsék fel a hallottakat, azok pedig akik nem voltak részesei a rendezvénynek a kiadványon keresztül ismerjék meg és hasznosítsák az ankéton elhangzottakat a bölcsődei gondozónői hivatás gyakorlása során.” (Dr. Konecz József és Dr. Polónyi Erzsébet II. Országos Bölcsődei Ankét anyaga Bevezető 1978. december 05.)

Számos értékes előadásnak lehettek részesei a jelenlevők, a szekciókban, plenáris üléseken tartalmas szakmai beszélgetések zajlottak, nagyszerű kiadványok születtek, s születnek ma is, egy-egy országos rendezvényt követően.

De szintén a gondozónői hivatás értékének elismeréséért, társadalmi megbecsülésének kivívása érdekében írta le Főorvos Úr az alábbi igazán előremutató elképzeléseket.

Bölcsődék személyi ellátottsága terén

- *Szükséges lenne a beiskolázás előtt pályaalakalmassági vizsgálatot végezni a jelentkezőknél. A gondozónői pályának társadalmi rangot kell adni megfelelő erkölcsi és anyagi elismerésével is.*
- *Hosszú távon megfontolandó a gondozónő nevének megváltoztatása - a funkciónak megfelelően-, és férfiak számára is lehetővé kell tenni ennek a munkakörnek a vállalását.*
- *A gondozónők napi munkaideje 6 óránál ne legyen több. Ez a feltétele lenne a maximális teljesítmény nyújtásának.*

(Bölcsődei hálózat fejlesztésének koncepciója 1983. február 16.)

S mit adott még nekünk, gondozónőknek, kisgyermeknevelőknek? Hitet, hogy bizzunk magunkban még a legnehezebb időszakban is,

akkor, amikor szükséges rossz volt a bölcsőde, amikor janicsárképzőnek nevezték, sorra zárták be az intézményeket. Fáradhatatlanul, minden lehetőséget megragadva, cáfolta a kijelentéseket, írta az ellenérveket, többek között így:

„A bölcsőde nem „janicsárképző”, nem „falanszter” ahol pszichopatákat nevelnek. A bölcsődék tudományos alapon nyugvó gondozó-nevelő intézmények és munkájuk nemzetközileg elismert.”
(Gondolatok a magyarországi bölcsődék helyzetéről 1998.)

S mellette tett a megújulásért is, a sajátos nevelési igényű kicsinyek ellátásának felvállalásával, aztán a játszócsoport, az időszakos gyermekfelügyelet megálmodásával. S álmai, kezdeményezései, gondolatai lassan beépültek az életünkbe, s immár múltunkká válva, összeköt és egyben össze is tart bennünket bölcsődéseket, éljünk az ország bármely részén is. Ezt tanultuk tőle, a kitartást, a folyamatos törekvést a megújulásra, a küzdeni tudást, s azt, hogy az értékeinket óvni kell, azt, hogy amit tanultunk, azt tovább kell vinnünk és nem szabad elfeledkezni a múltunkról. Lenne még mit tanulnunk, de az idő elfogyott, most a búcsú, az emlékezés ideje van. Az emlékkonferenciára készülve megmutattam a közvetlen munkatársaimnak az emlékszobánkról készített filmet. Az egyik fiatal munkatársam ezt írta nekem a film kapcsán Főorvos Úrról:

„Választhatott volna annyi meg annyi más kihívást magának, mégis a bölcsi mellett állt meg, és lelket adott ennek a szakmának”.

Lelket adott, milyen érdekes és szemléletes hasonlat, számomra ez valami olyasmit jelent, hogy lelket lehelt bele, tett a bölcsődékért, következetesen, kitartóan. Ezért is választottam zárszóként Főorvos Úr egy gondolatát. *„A gondozónőknek, a kisgyermeknevelőknek azt üzenem, hogy továbbra is szeressék feltétel nélkül a nevelésükre bízott gyermekeket, úgy ahogyan én azt több mint negyven éves munkám során tapasztaltam. Nekem ez a gondoskodó szeretet adott erőt több évtizeden át ahhoz, hogy minden eszközzel, fáradhatatlanul képviseljem a bölcsődéket, mert abban is hittem, hogy jó ügyet szolgállok.”* *„Bízbanak Önök is a szakma jövőjében, hiszen tudják, hogy jó ügyet szolgálnak.”* (2016)

Kívánom, hogy így legyen! Köszönöm a figyelmet!

3.4. Főorvos Úr tevékenysége a kisgyermeknevelők képzettségi szintjének emeléséért – Dr. Nyitrai Ágnes, SZIE Kaposvári Kampusz, főiskolai tanár

Tisztelettel és szeretettel köszöntök minden kedves kollégát és jelenlévőt és a minket online kísérőket és figyelőket is. Megköszönöm a megtisztelő felkérést, aminek nagy örömmel teszek eleget. Ugyanakkor viszont azt is gondolom, hogy amikor rábólintottam erre a

felkérésre, akkor sokkal könnyebb feladatra gondoltam, mint amilyen most ez valójában. A feladatom ma, hogy a Főorvos Úr képzéssel kapcsolatos munkásságáról beszéljek, és mivel ez meghatározó volt az egész életében, életpályájában direkt és indirekt módon egyaránt, ezért azt gondolom, hogy igazából néhány nagyon fontos témakört és mozaikot tudok kiemelni a pályafutásából.

Hogyan is lehet elősegíteni egy képzettségi szint emelkedését? Ugye ennek vannak direkt módjai, amikor különböző képzési reformokat, koncepciókat dolgozunk ki. Ez a viszonylag egyszerűbb, amiben azt gondolom, hogy a Főorvos Úrnak végig meghatározó szerepe volt. Ugyanakkor van számtalan indirekt segítségi mód is. Akár kiemelhetem itt a szakmai szervezetekben, grémiumokban való tevékenységet, a szakmai innováció kezdeményezésével, támogatásával kapcsolatos teendőket, a saját szakmai tevékenységgel, mint személyes példával való segítséget, illetve a vezetői tevékenységet egyaránt.

Azt gondolom, hogyha ezek mentén végig gondoljuk a Főorvos Úr pályafutását, akkor mindegyik területhez nagyon sok mindent tudunk kapcsolni. Mind a gondozónők szakmai fejlődését, képzési szintjének emelkedését, szakmai megerősödését jelentette. Az, hogy milyen szellemiségben tette mindezt Főorvos Úr, ezzel kapcsolatban egy

nagyon régi személyes emlékem jutott eszembe, amit szeretnék megosztani Önökkel.

1983-ban Nyíregyházán volt a Módszertani Bölcsődék Országos Intézete, ahol, mint a BOMI fiatal munkatársa, pedagógusa, tartottam én is előadást. Körülbelül 150 résztvevő volt ezen a szakmai rendezvényen és a gondozónők beszédjéről beszéltem. Egy nem általam végzett kutatásnak a hosszadalmas elemzése során néhány olyan következtetést fogalmaztam meg, hogy bizony előfordul az, hogy a gondozónő beszéde nem elég érdekes, nyelviileg nem elég pontos, bizonyos esetekben beszédtechnikai problémák is vannak, és megfogalmaztam kellő bátorsággal – ma már nem biztos, hogy ezt így tenném - azt a konklúziót, hogy a gondozónői továbbképzésekben szerepet kell kapnia ennek a témának, illetve sokkal nagyobb jelentőséget kell adni az erre való felkészítésre. A szünetben aztán jöttek a tapasztalt kollégák. Ki gratulált, ki kevésbé, tehát mondhatni, kaptam nagyon sokféle reakciót erre a mondásomra. És pont egy általam nagyon nagyra becsült és szeretett szaktekinéttel beszélgettem, aki azt mondta, hogy csak nem gondolod, hogy majd a továbbképzéseken nyelvtant fogunk tanítani a gondozónőknek. És a Főorvos Úr pont erre a kérdésre érkezett oda hozzánk és azt válaszolta – mielőtt én bármit mondhattam volna –, hogy de igen. Igaza van az Áginak, hogy ha valamit tudni kell és azt nem tudja az ember, akkor azt meg kell tanulnia, akár hány éves és akármilyen pozícióban van. Én azt hiszem, hogy ez egy nagyon lényeges meghatározó gondolata, alapattitűdje az ő munkájának, munkához való hozzáállásának.

1970-ben hozta létre a Minisztérium a Bölcsődék Országos Módszertani Intézetét tulajdonképpen egy hármas feladatrendszerrel. Részint az országban működő bölcsődék szakmai monitorozása, fejlődésük segítése, illetve a hálózattá szervezés volt az egyik fő területe ennek a tevékenységnek. A másik fő szál a bölcsődei módszertani munka fejlesztése, harmadik pedig a szakemberképzés és a továbbképzés fejlesztése. Ezek voltak azok a főbb területek, amikben a BOMI munkáját a Főorvos Úr minden lehetséges módon és vonatkozásban segítette.

Szintén említette már több kolléga az Országos Bölcsődei Anketokat, amik tulajdonképpen az első országos rendezvények voltak a bölcsődei szakmában. Az első kettőt Szolnok vállalta magára.

Szolnokon szerveződött 1971-ben és 1978-ban. Hogyha megnézzük ezeknek az ankétoknak a célkitűzését és az anyagát, akkor azt látjuk, hogy tulajdonképpen a szakma meghatározó személyiségei beszámoltak a munkájukról, illetve a terveikről, elképzeléseikről és a gondozónők is lehetőséget kaptak arra, hogy a saját munkájukat bemutassák, saját a gondolataikat megismertessék, illetve megvitathassák szakmai körökben. Nagyon lényeges motiváló ereje volt ezeknek az ankétoknak a képzettségi szint emelkedésében. Hiszen az ankéton való előadásnak volt egy szakmai varázsa, volt egy szakmai presztízse, rangja és gyakorlatilag az, hogy a bölcsődei csoportszoba falain kívül is, mások is kíváncsiak arra, hogy én mit gondolok a szakmai kérdésekről, ez nagyon sok kollégát ösztönzött a továbbtanulásra. Nem beszélve arról, hogy ezeknek az előadásoknak az anyaga mindegyik kötetben megjelent. Nagyon rangos, nívós szakmai kiadványok ezek a mai napig is, és nagyon sokat tanultak belőle a kollégák a különböző képzéseken, továbbképzéseken. Ezek a korai szakmai irodalmak közé számítottak.

Egy kis ugrással egy újabb mozaikot szeretnék felvillantani, ami szintén már több vonatkozásban érintett volt. A különböző szakmai grémiumok megszületése, illetve ezeknek a grémiumoknak a gondozónőképzés támogatásában játszott szerepe. 1989-ben alakult a BDDSZ, 1990-ben a Bölcsődei Szakmai Kollégium és 1996-ban pedig az Egyesület. A szakmai kollégiumot emelném itt ki, mert a Szakmai Kollégium munkájáról igazából azok a kollégák tudnak, akik abban az előző korszakban a szakmában dolgoztak. 1990-ben Polónyi főorvos asszony nyugdíjba ment és felvetődött a BOMI átalakítása, megszüntetése, átszervezése, integrálása. Ezekből az alternatívákból az integrálás győzött és az Intézet kétéves időtartamban az Országos Csecsemő és Gyermek egészségügyi Intézet, azaz a Tűzoltó utcai Gyermekklinika mellett működő Országos Intézet egysége lett Bölcsődék Módszertani Központja néven. Ez gazdasági integrációt jelentett elsősorban. Szakmailag önállóak tudunk maradni, de ebben is nagy szerepe volt a szakmában és kiemelten Főorvos Úrnak. Ennek a helyzetnek a kezelésére jött létre többek között a Bölcsődei Szakmai Kollégium, ami olyan tanácsadó testülete volt a Minisztériumnak, ahova olyan szakemberek tartoztak, akik a 0–3 éves korosztály nevelésével és gondozásával foglalkoztak. Nem közvetlenül a bölcsődei területen dolgozók közül, hanem más intézmények

képviselői, neves szakemberei is helyet kaptak ebben a testületben. Ennek a szakmai kollégiumnak az elnöke volt Koncz József Főorvos Úr és a titkára a BOMI részéről Rózsa Judit, aki most itt közöttünk van a teremben, és aki erről nagyon sokat tudna mesélni.

A szakmai kollégiumnak feladata volt többek között a bölcsődékkal kapcsolatos döntések szakmai előkészítése vagy szakmai véleményezése, illetve bizonyos bölcsődei koncepciók, elképzelések, anyagok véleményezése. Például módszertani levél nem kerülhetett ki a szakmába a szakmai kollégium jóváhagyása nélkül. Azt gondolom, hogy ez a grémium nagyon segítően és hozzáértően és mindig mindenben a jót keresve próbálta a szakma fejlődését segíteni, többek között a főiskolai képzés ügyét is.

Tulajdonképpen a kilencvenes években egy eléggé eklektikus képzési rendszere volt a szakmának – ezt már azt gondolom, hogy több szempontból más fórumokon is végig gondoltuk. Lényeges előrelépést jelentett, hogy visszaállt a nappali tagozatos képzés, ami a 70-es évek közepétől hosszú időre megszűnt. Másrészt a gondozónői végzettség megszerzése érettségizéshez volt kötött. Ez nagyon jelentős előrelépés volt és a szakmai fejlődés mindenképpen igényelte a főiskolai szintű képzésnek a kidolgozását. Ez már tulajdonképpen akkoriban a szakmának egy jó 10 éves álma volt, hogy talán a képzettségi szint emelkedése egy kicsit közelebb vitt bennünket ehhez a lehetőséghez.

1996-ban végeztünk egy kérdőíves kutatást ezzel kapcsolatban, aminek az eredményeit nem publikáltuk sehol, hiszen ez döntéselőkészítés céljából született. 150 bölcsődét kérdeztünk meg az ország valamennyi területéről. A bölcsődevezetőket kérdeztük, hogy ők mennyire szeretnék főiskolai képzést, és hogyan képzelik el a főiskolai képzést. Volt ebben egy kis igényfelmérés is, arról is igyekeztünk tájékozódni, hogy hányan vállalkoznának arra, hogy tanulnak, illetve, hogy mit várnak a főiskolát végzett szakembertől. Tehát, hogy, hogy tudjuk megragadni azt a többlet kompetenciát, ami a főiskolai képzettséget indokolja. Ennek alapján sikerült megrajzolnunk egy koncepciót. Hogy milyen elvárások fogalmazódtak meg a képzéssel kapcsolatban, akkor jól látható, hogy a jelenleg működő BA képzések jószereivel választ adnak erre ezekre az igényekre, és lényegében egy sokkal komplexebb, egy kicsit a bölcsődén és a korosztályon túlmutató, de mégis a bölcsődés

korosztályra és a bölcsődei intézményre fókuszáló képzésnek a vágya rajzolódott ki ezekben a válaszokban.

Ezzel az elképzeléssel megkerestük – ez a többes szám a BOMI munkatársait jelenti: Dr. Mátay Katalin igazgató asszony, Stróbl Mária pedagógus asszony és jómagam – a budapesti tanítóképző főiskolát, konkrétan a Neveléstudományi Tanszék akkori vezetőjét, Dr. Hunyadi Györgynét, akinek a neve nyilván nem ismeretlen sokak előtt. Próbáltuk megnyerni őt és dr. Kelemen Elemér főigazgató urat a főiskolai szintű képzésre. Igazából részint érdeklődés és támogatás, részben óvatosság fogadott bennünket, ugyanis a felsőoktatásnak, a pedagógusképzésnek meglehetősen új volt a bölcsődei terület. Ennek következtében fogalmazódott meg az a kétszintű képzési koncepció, amiből később kinőtt a felsőfokú szakképzés, az 5.5-ös, kétéves képzés, illetve sok-sok év múlva a főiskolai képzés. Hunyadi Zsuzsa azt javasolta, hogy legyen idő ismerkedésre, tehát a felsőoktatás is kapja meg azt a lehetőséget, hogy megismerje a bölcsődei szakmát, és hogy egy kicsit a szakmának is legyen ideje ráhangolódnia a felsőoktatásra és két lépésben próbáljuk ezt megvalósítani. Először dolgozzuk ki közösen a 2 éves képzést, utána tudunk ebből továbblépni. Ez az elképzelés vegyes fogadattásra talált a szakmában, hiszen nagyobbát álmodtunk és gyakorlatilag az a kérdés vetődött fel, hogy elfogadjuk-e a kisebb álmodat, vagy várjunk tovább arra, hogy hátha lesz majd egyszer egy jobb időszak, jobb lehetőség is. Ezt a koncepciót, a Szakmai Kollégium és a Magyar Bölcsődék Egyesülete közös értekezleten vitatta meg, és nagyon sok minden elhangzott, különböző érvek és ellenérvek, és 1997-ben egyhangú támogatását adta. Nagyon jó szívvel emlékszem vissza erre az alkalomra. Egyrészt azért, mert ténylegesen érdemi, szakmai vita volt – mert minden ilyen beszélgetés is az volt –, nagyon sokféle árnyalat, sokféle szál jelent meg ezekben a megbeszélésekben, amelyek fontosak ahhoz, hogy az ember jó döntést tudjon hozni. Nagyon érdekes volt és azt hiszem, hogy a Főorvos Úrnak egy nagyon jellemző személyiségvonása tükröződött abban, amikor azt mondta, hogy mindenképpen kapjon ez zöld utat. Ugyanis ő mindig mert nagyot álmodni, de a kicsit is tudta értékelni, és a kicsinek is tudott örülni úgy, hogy a nagyot nem adta föl. Nem azt mondta, hogy jó, ez most megvan, és ezzel ki van pipálva a dolog, hanem első lépésként induljunk el ezen az úton és akkor majd jobban tudunk majd lépegetni előre, ha már benne vagyunk egy

rendszerben. Azt gondolom, hogy ez egy nagyon lényeges alapattitűd, ami az ő egész munkásságát meghatározta. Ahogy a kollégák előttem többféle emléket felelevenítettek, ezek az emlékek is ezt a fajta szemléletet, vagy ennek a képét hozták elő bennem.

Azt talán már mindenki tudja a jelenlévők között, hogy ugyan 1998–1999-ben a budapesti Tanítóképző Főiskolával létrehoztuk a kétéves képzést, amit a magyar akkreditációs bizottság egyhangúlag elfogadott. Ez nagy siker volt. Kevésbé volt siker a szakmában, nagyobb sikernek számított a felsőoktatásban – úgy érzem. Ezután 10 évre rá tudott a BA képzés megszületni. Azt hiszem igazából indokolt volt a kis lépésekkel való haladás.

Még egy szálát szeretnék kiemelni, ami a saját munkatársak tanulásának a támogatása. Különböző visszaemlékezésekből, kollégák emlékeiből nagyon szépen kirajzolódott ez a tevékenysége a Főorvos Úrnak. Itt a szakgondozónői képzéssel kapcsolatban szeretnék néhány dolgot mondani. A fiatalabb kollégák nem nagyon ismerhetik ezt a képzést, mert az ezredfordulót követően nem sokkal megszűnt. 1978-tól működött az ezredfordulóig a szakma legrangosabb szakmai képzése, amit az Egészségügyi Dolgozók Továbbképző Intézete, az országos intézetekkel, a Bölcsődék Módszertani Intézetével és a Csecsemőotthonok Országos Módszertani Intézetével dolgoztak ki közösen. Ahogy látható, nagyon komoly feltételei voltak a bekerülésnek és nagyon komoly volt a képzési program is és nagyon színvonalas. Ezekben a képzéseken a BOMI és a CSOMI szakemberei tanítottak elsősorban és ez is egyfajta minőségbiztosítás volt, hogy a képzésben azok a tartalmak és olyan módon jelenjenek meg, ahogy az a szakmának a leginkább magas szintjét jelenti. Lényegében nagyon sokáig nem is lehetett sehol indítani ezt a képzést és Főorvos Úr 96-ban kapta meg – az általa vezetett Bölcsődei Igazgatóság, Szolnokon – az engedélyt a kihelyezett képzés biztosítására. Ameddig ez a képzés létezett Szolnokon, mindig nagyon nagy létszámú évfolyamok voltak, és nagyon jó színvonalon folyt a képzés. Főorvos Úr mindig nagy gondot fordított arra, hogy lehetőség szerint valamennyi tanulni vágyó, vagy tanulás közelben lévő kollégáját beiskolázza erre a képzésre.

Mi az, amit még összegzésképpen ki tudnék emelni? Ugye nem volt olyan értelmes, a gyerekek és a szakma szempontjából fontos

innováció fejlesztés, koncepció, amit Főorvos Úr ne támogatott volna valamilyen módon lehetőségétől függően. Nagyon lényeges a munkássága a szaktudás ismertetésében – erről is többször többféle kontextusban volt szó a mai nap folyamán. Nagyon fontosnak tartotta a szakmán belüli és az ágazatközi együttműködések támogatását és ebből is sok-sok példát mutatott személyesen is arra, hogy hogyan is érdemes ezt jól csinálni és miért is fontos ez. Nagyon fontosnak tartotta a szakmai munka minden lehetséges módon történő elismerését, amit például az általa vezetett egyesületi díjak is mutatnak. Ha arra a kérdésre kell válaszolni, hogy Főorvos Úr munkássága hogyan kapcsolódott a képzettségi szint emelkedéséhez, akkor azt lehet mondani, hogy minden lehetséges módon. Akkor is, amikor a bölcsődék fejlesztése, akkor is, amikor valamilyen szakmai elképzelés támogatása – szó volt itt a sajátos nevelési igényű gyermekek bölcsődei neveléséről, akár a dolgozók munkakörülményeinek a javítása volt a fókuszban. Mindig ott áll e mögött a képzettségi szint emelése, hiszen a szakmai fejlődés csak úgy képzelhető el, ha az ott dolgozók tudása is gyarapszik. Viszont az csak akkor várható el, ha ehhez a körülményeket is olyanokká tesszük. Tehát nagyon nehéz lenne és csak mesterségesen lehet ezt elválasztani, inkább ugye más-más megközelítési módokat tud az ember kiemelni.

Azt hiszem, hogy mindannyian, akik a bölcsődei szakmában dolgozunk, köszönettel és jó szívvvel gondolhatunk Főorvos Úrra, illetve arra a nagyon gazdag pályafutásra, amit örökül hagyott ránk, és aminek a gondozása és továbbvitele mindannyiunk nagy feladata.

Köszönjük szépen Főorvos Úr! Köszönöm, hogy meghallgattak.

4. PÁLYATÁRSÁK GONDOLATAI

4.1. Emlékezés Dr. Koncz József főorvosra – Kissné Kasza Irén gondolatai *Bálint Klára BDDSZ ügyvivő tolmácsolásában*

*„Ha meg akarod védeni a jelent, törődnöd kell a múltaddal.”
/Rejtjelek. c. film/*

Azon szerencsés emberek közé tartozom, akik 1971-ben részt vettek az I. Országos Bölcsődei Anketon. Fiatalt, kezdő bölcsődevezetőként Zámbóné Böbe meghívására jutottam el Szolnokra.

Különös érzésekkel éltem meg azt a három napot. Személyesen találkoztam Akócsi Ágnessel, az Egészségügyi Minisztériumból, Kereszturi Máriával, Kabainé Huszka Antóniával, Forrai Katalinnal. Az általuk összeállított könyvekből, jegyzetekből készültem fel a gondozónői pályára.

Az anket szervezője Dr. Koncz József volt, aki akkor Szolnok város Főorvosaként dolgozott. Felemelő, jó érzés volt, hogy van olyan főorvos, aki fontosnak tartja a bölcsődéket. A rendkívül jól szervezett anket arra is lehetőséget teremtett, hogy a szakma legfelsőbb szintű vezetői, irányítói találkozzanak azokkal a szakemberekkel, akik az ország különböző részén végzik a kisgyermek ellátását. Ez az első találkozás alapozta meg a későbbi kapcsolatomat a Főorvos Úrral.

1980-ban Szegeden a Bölcsődék Igazgatósága keretén belül megalakult Szeged városi Módszertani Bölcsőde. Az igazgató főorvosunk Dr. Bontovics Erzsébet is igyekezett a Főorvos Úrral jó kapcsolatot kialakítani. A többszöri találkozás során szerencsém volt Őt jobban megismerni. Munkáját a bölcsődék ügyének a felvállalása jellemezte. Mindig éreztük, hogy az ellátásban dolgozó embereket tiszteli és elismeri. Rendkívüli meggyőző erővel bírt, alaposan felkészült és logikusan érvelt minden témában. Számára a bölcsődei szakemberek nagyon fontosak voltak. Jó kapcsolat kialakítására törekedett a megyei felsőbb szintű vezetőkkel, a bölcsődevezetőkkel, és a területen dolgozó bölcsődei szakemberekkel.

Rendkívüli hozzáértéssel választotta ki a munkatársait, akik hasonlóan Őhozzá mindig kedvesek, készségesek voltak. Zámbóné Böbe, Mészáros Erzsike, Dr. Csomor Piroska ugyanazt képviselték, amit a Főorvos Úr. Jellemző volt még rá az előrelátás is. A megfelelő információk birtokában mindig felismerte, hogy mikor kell lépni, a szakszervezetet, a szakmai kollégiumot vagy az egyesületet megalakítani. Ekkor már az egész ország bölcsődései ismerték, tisztelték, hívó szavát jónak tartották és elfogadták. Nagy körültekintéssel tett javaslatot a különböző tisztségek betöltésére. Fontosnak tartotta és elérte, hogy a minisztériumban is legyen a bölcsődéknek képviselője. Azt mondta három „lábat” kell kialakítani ahhoz, hogy a bölcsődék úgynevezett álljon.

Ezek az alábbiak: – **Szakszervezet** – **Egyesület** – **Minisztériumi képviselő.** Ez az elgondolása jelenleg is működik!

*Dr. Bontovics Erzsébet, Zámbó Lajosné, Kissné Kasza Irén,
Kissné Fazakas Ibolya – Szolnok, 1992.*

A bölcsődei anketók, munkaértekezletek kellemes velejárója volt a vacsora utáni énekelgetés. Ebben Főorvos Úr mindig részt vett, rendkívül jó énekhangja volt, és szeretett velünk énekelgetni. *Kacsóh Pongrácz: Rákóczi megtérése* dalt csak hosszas és kitartó kérésünkre énekelte el, ezt mindig megtiszteltetésnek vettük.

*„Hazámba vágyom a Duna, Tisza partja vár.
Szébb ott az álom, szebben dalol a madár
Csak most születtem, most érzem én,
hazug a jókedv, nem igaz a fény.”*

A Főorvos Úr nagy örömmel fogadta a feléje irányuló tiszteletet megbecsülést, és a szeretetet.

Nagyapaként sokszor emlegette unokáit Jocit és Helgát, amikor nálunk járt a bölcsődében mindig megszeretgette Őket.

Úgy gondolom, hogy most ott fent a csillagok között mosolyogva figyel Bennünket. Köszönjük a fáradozását Főorvos Úr!

Végezetül engedjék meg, hogy Bőjte Csaba ferences testvér gondolatait idézzem: „Egy fa a pusztában ki van szolgáltatva a szélnek, bármerről jön is. Az erdő életadó közösségében nagyobb eséllyel áll ellen a vihar pusztításának, mert társai vannak, akikkel közösen fogják fel a szelet. Fontos, hogy ne magányos fák legyünk, hanem erdők, hatalmas, szép, egészséges ligetek, melyeken az élet vihara nem tud kifogni.”

4.2. A Bölcsődei szakmai iránti elkötelezettsége példaértékű – avagy szerinte milyen a jó bölcsőde? – Pósfai Ferencné, Gyöngyi gondolatai Bálint Klára tolmácsolásában

Az 1980-as évek elején hallottam először, hogy Szolnokon Dr. Koncz József létrehozta a Bölcsődei Igazgatóságot. Úgy tapasztalta, hogy egy városban ahol 5–6–7 bölcsőde működik, nem tudják egyenként érvényesíteni a bölcsőde jogait, hiszen a fenntartó nem tekinti partnernek a vezetőket. S akár egy tollvonással megszüntet 20 vagy 40 férőhelyes bölcsődét minden egyeztetés nélkül.

*Dr. Koncz József, Pósfai Ferencné – Gyöngyi 2012.05.16. Budaörs
„Semmi sem állandó, kivéve a változást.”/Herakleitosz/*

Ezzel szemben, ha bölcsődéket összevonják egy egységes szakmai irányítás alá, önálló költségvetéssel rendelkező 300–500 férőhelyes Bölcsődei Igazgatóság vagy Egyesített Bölcsődei Intézménnyé, akkor az már „nagyüzem” amit a fenntartó már kénytelen elfogadni, s az egyszemélyes vezető már jobban tudja képviselni a bölcsődék érdekeit.

1986-ban Főorvos Úr javaslatai és tanácsai alapján, Szombathelyen is megalakult az Egyesített Bölcsődei Intézmény.

1987-ben a Magyar Bölcsődei Egyesület megalakulásával, mint elnökségi tag kerültem közelebbi munkakapcsolatba a Főorvos Úrral. Csodáltam a bölcsődék iránti elkötelezettséget, kitartását, harciasságát, amit a bölcsődék elismertetéséért vívott. Minden rendeletet, törvényt véleményezett, ami a bölcsődei hálózatot érintette. Ha kellett naponta ment a minisztériumba. Rá is igaz volt a mondás, ha kidobtak az ajtón, menj vissza az ablakon. Mindenkire jutott ideje, aki segítséget, vagy tanácsot kért tőle.

1997-ben Szombathely adott otthont a II. Bölcsődei Kongresszus számára. Eljött Szombathelyre, hogy mindent átbeszéljünk, hogy minél sikeresebb, illetve, méltóbb módon tudjuk megünnepelni az első Akócsi Ágnes Díj átadását.

De 2000-ben a III. Bölcsődei Kongresszus Balatonfüreden került megrendezésre. Főorvos Úr elkísért Füredre, ahol bemutatott a szálloda igazgatójának és kérte, hogy segítse munkánkat. Nagyon sokat beszélgettünk, vitatkoztunk a szakmáról. Igen vitatkoztunk, nem értettünk mindenben egyet, de alapos indokokkal, gyakorlatban bevált módszerekkel igazolva, lehetett vele kompromisszumot kötni. Legnagyobb elismerés az volt, amikor azt mondta: „*Igaza van Gyöngyi!*” Főorvos Úr egész munkássága alatt a gyermek volt az első helyen. Azt mondta, minden gyermek egy önálló személyiség, egy igazi csoda, akikhez nem le, hanem „*fel kell emelkedni*”, hogy megértsük őket. Azt mondta, az a jó bölcsőde, ahol a gyermek, szülő, gondozónő (akkor még úgy hívták) jól érzi magát. Ahová belépünk énekszó, gyermek kacaj, a felhőtlen jókedv a jellemző.

Azt hiszem, ma is ezt mondaná: „***Az a jó bölcsőde, ahol a gyermek, a szülő, a kisgyermeknevelő jól érzi magát, ahová öröm minden nap belépni.***”

4.3. A bölcsődék szolgálatában – Zámbó Lajosné Böbe gondolatai *Péntek Ágnes* tolmácsolásában

Igen! Ő Dr. Koncz József, a „**FŐNÖK**” a bölcsődék ügyét szolgálatnak tekintette. Egész életében azon munkálkodott, hogy a magyarországi bölcsődék fejlődését minél jobban elősegítse. Fő feladatának tekintette a hálózat fejlesztését, előrehaladását!

Fáradhatatlanul, mindent megtett, hogy olyan működési formákat, feltételeket alakítson ki, mellyel a leghatékonyabban tudjanak működni az intézmények. Ehhez minden szinten törekedett a döntéshozókkal a legjobb kapcsolat kialakítására, a bölcsődei ellátás megismertetésére, népszerűsítésére.

A lelkiismeretes, szorgalmas, aktív szakembereit támogatta, segítette, hogy minél többen vehessenek részt az új képzéseken, továbbképzéseken. A munkatársai közül nagyon sokan elvégezték a főiskolát. Belőlük kerültek ki a bölcsődevezetők a városba, a környező településeken és még a megyében is több helyre.

Néhány év alatt egy szakmailag jól képzett, felkészült, olyan összetartó, alkotó közösséget alakított ki, ahol mindenki nagyon jól érezte magát, segítette a másikat, mindent megtettek egymásért és a gyermekekért, családokért.

Én szakoktatóként, Dr. Koncz József kérésére kerültem az 1969-ben a szolnoki Tanács Egészségügyi Osztályára, ahol a bölcsődékkal foglalkoztam. 1980-tól a Bölcsődei Igazgatóság megalapítását követően lettem közvetlen munkatársa, majd igazgató helyettese, egészen 1992-ig

*Dr. Kurta Gáborné – Ibolya, Dr. Koncz József, Zámbó Böbe
A miskolci konferenciáról hazafelé – Eger-Szépasszonyokvölgye 1987.*

nyugdíjba vonulásomig. 23 évet dolgoztuk együtt, melyek nagyon tartalmas, eredményes szakmai évek voltak.

*Egy kedves közös kép a nyugdíjas búcsúztatómról - Szolnok (1992):
Dr. Csomor Piroska, **Vigassyné Dezsényi Klára**,
Mester Jutka, Zámbo Böbe, Dr. Mátay Katalin, **Dr. Koncz József***

Az emlékeim között kutatva, a fényképeket nézegetve fülemben cseng Főorvos Úr érces hangja, mert nagyon szépen tudott énekelni. Az I. Országos Bölcsődei Ankéton (1971) a „Gulyáspartin” zengett a Tiszaliget hangjától. Eszembe jut Hódmezővásárhely, a Módszertani Értekezlet (1990), ahol szintén magyar nótát énekelt, vagy Egerbe a Szépasszonyok völgyébe, Székesfehérvárról hazafelé a szakmai látogatás után az egész csapattal közös éneklés. Ezek nagyon szép emlékek. A nyugdíjas éveink alatt is tartottuk a kapcsolatot egészen haláláig.

*Dr. Koncz József és
Zámbo Böbe
1992. Szolnok*

Még most is 28 év távlatából 83 évesen, örömmel emlékezem Főorvos Úrra, és a közös munkára. Őrzőm magamban a múltam régi, szép emlékeit, ebből merítek erőt ma is a mindennapokban.

Gondolataimat Szentirmai Jenő soraival szeretném zárni:

*„A világ fordul, újul az élet
De sose múlnak úgy el az évek
Hogy tegnaptól ne jusson mának
Okulás, példa útjelző fának.”*

5. Dr. Koncz József emlékére kiírt pályázat nyertesei

A BDDSZ és a Bölcsődei Múzeum Alapítvány Dr. Koncz József emlékére pályázatot írt ki két témakörben:

A.) *Dr. Koncz József gondolatisága, személyes hitvallása (hit, szeretet, hivatás, közös, együttes feladatvégzés) mit jelentett a múlt szakembereinek és milyen üzenete van a jelen kisgyermeknevelőinek?*

B.) *A Dr. Koncz József által alapított szervezetek (érdekvédelem, érdekképviselő) szerepe, tevékenységük a múltban, miért volt fontos és időszerű a bölcsődei dolgozók életében, valamint mit jelent a tőle kapott örökség, illetve annak időtállósága a jelen dolgozóinak?*

Három pályázat érkezett. Mindhárom pályázó sokat dolgozott. Szegedről Börcsök Erika, Kunszentmiklósról a Napsugár Bölcsőde kollektívája és Zsámbékról Kaszás Ágnes készített pályázatot. Hosszas egyeztetés után a bíráló bizottság tagjai (BDDSZ Ügyvivő Testülete és a Bölcsődei Múzeum Alapítvány kuratóriuma) a pályázatot érvényesnek és eredménytelennek nyilvánították. Értékelve a befektetett munkát, a pályázók meghívást kaptak a konferenciára és egy-egy szakmai ajándécsomaggal lettek mindannyian jutalmazva.

Börcsök Erika Szegedről és Albertné Zátrok Edit, a kunszentmiklósi Napsugár Bölcsőde kollektívájának képviselőjében személyesen is el tudtak jönni a rendezvényre.

Börcsök Erika, Szeged

Albertné Zátrok Edit, Kunszentmiklós

Az emlékkonferencia végén, az Il Silenzio-val búcsúztunk Főorvos Úrtól, Nyári Gyula (klarinét) előadásában. A konferencia résztvevői felállva tisztelegtek Főorvos Úr előtt.

Az emlékkonferenciát Scheer Ferencné Éva zárta be. Értékelte ezt a rendhagyó konferenciát, megjegyezte ez a szakma első rendezvénye, ami élő közvetítéssel zajlott. Köszönet érte Szél Lajosnak. Majd megköszönte a

jelenlévőknek és az otthonról követőknek a részvételt és a rendezvény szervezését, lebonyolítását végző BDDSZ munkatársaknak (Ádám Krisztinának, Turzó Mariannának) a munkáját.

A konferencia előadói és résztvevői

Ezzel a közös szervezésben megrendezett Emlékkonferenciával tekintettünk vissza Főorvos Úr életútjára, munkásságára.

Kifejezve köszönetünket, tiszteletünket és őszinte nagyrabecsülésünket a bölcsődei hálózatért tett több évtizedes szolgálatáért. Szellemiségét tovább viszzük, emlékét megőrizzük!

A szervezők

Emléklap, a konferenciára a jelentkezők és a résztvevők részére:

EMLÉKLAP

*"A jó harcot megharcoltam, a pályát végigfutottam, hitemet megtartottam."
(Pál apostol második levele Timóteushoz)*

**DR. KONCZ JÓZSEF
EMLÉKKONFERENCIA
ALKALMÁBÓL**

Újvárosi háza Budapest, 2020. szeptember 10.

SZÉCS VIKTÓRIA
BÉLCELI TITKÁRSÁGOK
DEMOKRATIKUS SZAKTANÁRSÁGI
EGYESÜLETE

SCHER FERENCÉ
REG. ORVOSI FOLYTATÓK ALAPÍTVÁNY
ALKALMAZÁSI ELNÖK

**MEGEDÉSNE VÉGVÁRI
KATALIN**
HUNGÁR BÉLCELI ÉS CÉLUSZÁR
ELNÖK

1933-2020

PROGRAM

Újvárosháza, Budapest, 2020. szeptember 16.

**Emlékkonferencia megnyitása – Szűcs Viktória BDDSZ elnök
Köszöntők**

- **Hegedűsné Végvári Katalin**, MBE elnök – Péntek Ágnes tolmácsolásában
- **Szűcs Viktória**, BDDSZ elnök
- **Scheer Ferencné**, Bölcsődei Múzeum Alapítvány kuratóriumának elnöke tolmácsolta **Vokony Éva**, BMA titkára köszöntőjét, és hozzáfűzte gondolatait

Dr. Koncz József visszatekintésének videóösszefoglalója

(Készítette: Fókuszfotó, szerkesztette: Vokony Éva)

Mester Jánosné – BDDSZ tiszteletbeli elnöke

Dr. Koncz József tevékenysége a bölcsődei ellátás fejlődése, szakmaisága terén, illetve a szakmai és érdekképviseleti szervezetek megalakításában, és az érdekképviseleti munkában

Gyuris Gabriella – BDDSZ ügyvivő

Mit adott nekem a bölcsőde

Péntek Ágnes – MBE alelnöke

Dr. Koncz József szerepe a gondozónői hivatás múltjában és jelenében, lehetséges jövőkép

Emlékek őrzője emlékszoba – Dr. Koncz József emlékére kisfilm

(Készítették: Péntek Ágnes és munkatársai, EBIG Szolnok)

Pályatársak gondolatai

- **Kissné Kasza Irén, Pósfai Ferencné** – Bálint Klára tolmácsolásában
- **Zámbó Lajosné** – Péntek Ágnes tolmácsolásában

Dr. Nyitrai Ágnes – SZIE Kaposvári Kampusz, főiskolai tanár

Főorvos Úr tevékenysége a kisgyermeknevelők képzettségi szintjének emeléséért

Dr. Koncz József emlékére kiírt pályázat nyertesének kihirdetése

(BDDSZ, BMA) Szűcs Viktória – Scheer Ferencné

In memoriam Dr. Koncz József (film)

(Készítette: Fókuszfotó, szerkesztette: Vokony Éva)

Kedvenc dala – Rákóczi megtérése – Simándi József előadásában

IL SILENZIO – klarinéton előadja: Nyári Gyula

Az emlékkonferencia zárása – Scheer Ferencné

6. AZ EMLÉKKONFERENCIA VIDEÓI:

- **Dr. Koncz József visszaemlékezése a BDDSZ 25 éves jubileumi kongresszusán (2014.12.01.)**
Megtekinthető: <https://www.youtube.com/watch?v=o0aaVOALPfw>
- **Emlékek őrzője emlékszoba - Dr. Koncz József emlékére**
(Készítették: Péntek Ágnes és munkatársai, EBIG Szolnok 2020.09.16-ra.) Megtekinthető: <https://youtu.be/AhfCUp3Sa2U>
- **In memoriam Dr. Koncz József (5' film)**
(Készítette: Fókuszfotó, szerkesztette: Vokony Éva) Megtekinthető: <https://www.youtube.com/watch?v=mOP3YrfeJ-A&t=5s>
- **Az Emlékkonferencia összefoglalója, és üzenetek a konferenciával kapcsolatban a BDDSZ honlapján itt megtekinthetők:**
https://bddsz.hu/Dr_Koncz_Jozsef_rendhagyó_emlekkonferencia
- **Az emlékkonferenciáról készített rövid összefoglaló videó a BDDSZ YouTube csatornán itt megtekinthető itt:**
<https://www.youtube.com/watch?v=yLjrTFH11uU>
- **Az Emlékkonferencia teljes felvétele elérhető itt:**
I. rész: <https://www.youtube.com/watch?v=rOyx7aidr0U&t=7s>
II. rész: <https://www.youtube.com/watch?v=IzJyJA6tnqo&t=11s>

I. rész

II. rész

---

*Jelen kiadvány kiadásáért felelős:
a Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete
Megjelent a BDDSZ XIII. Kongresszusára
2021. október 8–9.*

Szerkesztette: Vokony Éva és Szűcs Viktória